

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANTE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direct. Contenc. B-cci
G-le a Țărei RomâneștiALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiIOSEF G. COHEN
Avocat
membru Cons. legislativGR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
BucureștiRENÉ DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din ParisV. DONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
AvocatALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
AvocatD. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiI. GR. PERIȚEANU
AvocatC. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiC. STOEANOVICI
Dr. în Drept din Paris
AvocatGR. TRANCU-IAȘI
Fost Ministru al Muncii
AvocatP. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
AvocatAL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

Secretar de Redacție: M. C. DEUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

ABONAMENTUL

Un an p. B-cci, Case Com. și Autorit. 600 lei
 „ Avocați 400 „
 „ Magistrați 300 „
 6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August
 apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artele, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 18/29 —

**Din cauza vacanței, numărul viitor va
 apare cu data de Duminică 5 August cor.**

S U M A R

— Imobilele rechiziționate și noua lege de prelungire a contractelor de închiriere, de d-l A. N. Gane, procuror la Curtea de Casație;

— Care procedură se aplică în Basarabia în materie comercială, cea rusă ori cea română? de d-l avocat Const. Teodorescu.

— Dreptatea timbrată. O propunere în vederea unif. legislației, de d-l avocat Const. Opreșcu.

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație secțiuni-unite: Al. Em. Lăzărescu cu Elena B. Păltineanu parte civilă (Despre legitima apărare. Dacă înalta Curte de Casație a dreptul de a verifica dacă după faptele constatate de instanța de fond condițiile legale ale legitimei apărări sunt îndeplinite? Art. 58 și 256 c. penal);

— Casație s. II: George Furdul cu Socrate Constantinov (Dacă pentru anularea unui titlu executor pus pe o hotărâre judecătorească partea are deschisă calea contestației la executare, după procedura civilă rusă? Art. 962 și 964 pr. civ. rusă. În contra deciziunilor pronunțate în lipsă de Curtea de apel nu există dreptul de opoziție. Art. 770, 718, 727, 734, 777, 892, 876 și 379 pr. civ. rusă. Comparatie cu proc. română și genoveză).

Idem: N. Schina, C. Dinulescu și G. Constantinescu (Compunerea camerei de punere sub acuzare în caz de lipsă a unora din membri. Tragerea la sorți. Nearătarea în procesul verbal că s-au tras la sorți din toate secțiunile. Art. 30 și 16 l. org. jud. Greva funcționarilor publici, dacă intră în prevederile art. 180 c. penal? Soluție afirmativă).

— Curtea de apel Constanța: Paul Blumerfeld și Leon Franco cu Benaroy et Co. (Despre sechestrul asigurător în materie comercială. Aplicarea art. 907 și 908 c. com. Creanță neajunsă la termen. Dare de cauție. Deosebire de poprire. Art. 613, 445 și 70 pr. civilă).

Trib. Iași s. I: Petre Cotoglu cu Iancu Mihalopol (Despre plată. Neprecizarea locului în contract unde să se facă plata. Datorie cherabilă. Art. 1104 c. civ. Legea din 26 Iulie 1921 și caracterul ei. Legea de închirieri dela 23 Aprilie 1922 și sporurile) cu o Notă.

IMOBILELE RECHIZIȚIONATE

și

Noua lege de prelungire a contractelor de închiriere

Intru'n judicios și interesant articol publicat în *Curierul Judiciar* din 17 Iunie a. c. intitulat „Art. 1 c. c. și legea din 6 Aprilie 1923 privitor la prelungirea contractelor de închiriere”, datorit d-lui I. Periețeanu,

d sa fără de desvoltare și desigur fără să-i dea toată atențiunea, fiindcă nici nu era în legătură directă cu teza ce susținea, atinge o chestiune foarte arzătoare la ordinea zilei, cu privire la soarta contractelor încheiate prin mijlocirea oficiilor de închiriere, pe care le declară supuse regimului dreptului comun.

Chestiunea e cu deosebire interesantă fiindcă sunt astăzi mulțime de chiriasi ce stau în case în baza unor contracte încheiate prin atribuirea oficiilor de închiriere și care ar putea cu drept cuvânt fi, foarte îngrijați, dacă părerea emisă de altfel în treacăt de un jurist ca d-l Periețeanu ar fi cea adevărată.

Legea de prelungirea contractelor de închiriere din 6 Aprilie 1923 în art. 1 sub § 4 alin. 1 zice în adevăr că „imobilele rechiziționate până în prezent, nu beneficiază de regimul actualei legi”.

Atâta și nimic mai mult, și aceasta aruncat cam cu toptanul sub § 4 cu care nu are nici o legătură.

Legea din 6 Aprilie 1923 declară însă categoric că dispozițiunile legii anterioare din 1922 privitoare la prelungirea contractelor de închiriere, rămân în vigoare până la 6 Mai 1924, iar această lege anterioară prelungea fără discuție și contractele făcute prin oficiile de închiriere.

Ca să scoată dar actuala lege, asemenea contracte, dela beneficiul prelungirii, ar trebui un text categoric.

E adevărat că art. 1 din lege adaugă că prelungirea contractelor se menține cu anumite modificări între care se arată că „imobilele rechiziționate până în prezent nu beneficiază de regimul actualei legi”.

Să rezulte de aici că și imobilele atribuite în mod definitiv prin oficiile de închiriere, cu contracte încheiate în regulă intră sub rigoarea acestui aliniat?

Să fie acești chiriasi tratați mai rău decât chiar străinii stabiliți în țară după 14 August 1914 care au luat parte și au luptat în contra armatelor române și aliate, mai rău deci decât foștii noștri dușmani, cărora încă li se prelungește contractele de locațiune pe 6 luni (art. 1 § 4 din actuala lege)?

Care ar fi motivul care a putut determina pe legiuitor să fie așa de vitreg tocmai cu acei chiriasi pe care îi luase sub aripa lui protectoare?

Oficiile de închiriere nu au fost în adevăr înființate

decât pentru ei. Nenumărați funcționari, militari cu serviciul comandat în localitate, magistrați, părinți de familie etc. se găseau fără de adăpost ne având posibilitatea să plătească chiriile de speculă ce li se cereau și expuși deci să rămână sub cerul liber.

Legea oficiilor de închiriere a venit atunci în ajutor acelor care nu avuseseră norocul să se găsească în localitate decât după ce se declarase criza de locuințe, și nu apucase încă să aibă contracte făcute din timpurile bune, cu prețurile normale pe care să le prelungească legea. Pentru aceștia mai ales s'au înființat oficiile de închiriere care dacă nu au putut satisface chiar toate nevoele, totuși mulți și-au găsit un adăpost numai grație lor, și în orice caz specula în mare parte a fost redusă.

Și acumă măsura aceasta ocrotitoare să se întoarcă tocmai în contra lor?

Să se prelungească conf. art. 1 toate contractele de locațiune, ale tuturor chirișilor bogați sau îmbogățiți de război, care stau unii în adevărate palate cu prețuri derizorii?

Să se prelungească chiar contractele streinilor ce au luptat în contra țarei și numai contractele oficiilor de închiriere să fie excluse dela acest drept?

Bunul simț înainte de toate strigă în contra unei așa de mari nedreptăți.

Dar nedreptatea apare și mai strigătoare, discutând pentru moment numai cu logica lucrurilor și cu bunul simț, dacă ar fi adevărată părerea că imobilele rechiziționate și atribuite prin oficiile de închiriere nu se mai bucură de prelungire, când punem ipoteza unui imobil care nu a fost rechiziționat, dar a fost totuși atribuit de oficial de închiriere. Măsura rechizițiunii știm că nu există decât numai față de proprietarii care vor să fraudeze legea ca să-și poată specula în voe imobilele. În toate celelalte cazuri oficiile de închiriere, atribuie fără rechizițiune imobilele după anumite norme solicitatorilor, fixând prețul de locațiune.

Or, cum aliniatul de sub § 4, nu vorbește decât de imobilele rechiziționate, și cum nu putem întinde excepția, la alte cazuri neprevăzute, ajungem cu o asemenea interpretare să prelungim contractele imobilelor proprietarilor ce au respectat legea, pe când din contra contractele făcute tot prin oficial de închiriere, dar în prealabil rechiziționate, fiindcă proprietarii lor au căutat să eludeze legea, pe acelea să nu le mai prelungim, ci să le lăsăm de acumă înainte liberei tranazeții!

Cu această interpretare ajungem se declarăm că noua lege a voit să proteje tocmai pe fraudatori, adică pe acei care nu merită nici o favoare!

Dar legea nu o putem presupune absurdă, ori cât am critica-o, iar când concluziile duc acolo, trebuie să bănuim că o asemenea interpretare nu poate fi cea adevărată.

După ce am văzut nedreptatea strigătoare la cer, la care ne ar duce această interpretare, se cercetăm dacă din textul legii și din debaterile parlamentare nu ar reeși cumva și o altă concluzie care ar fi justă, și logică și mai ales legală.

Art. 1 din legea din 1923, prelungește după cum am văzut în mod general, până la 6 Mai 1924, toate contractele existente de închiriere.

Iată o dispoziție de principii deci de o aplicație generală.

Prin aliniatul 1 de sub § 4 se crează o excepție la această dispoziție de principii, declarându-se că imobilele rechiziționate nu beneficiază de această prelungire. Ca orice dispoziție de excepție ea dar nu-i

susceptibilă de extindere. „*Exceptio est strictissimo interpretationis*“.

Cunoscute fiind aceste reguli elementare de interpretare, să vedem acumă la care anumite cazuri se referă acest aliniat de excepție.

Atribuțiile oficiilor de închiriere știm că sunt de a închiria imobilele ce devin libere prin o împrejurare oarecare. Orice altă închiriere făcută pe altă cale este nulă iar contravenienții se pedepsesc.

Oficiile de închiriere pentru a-și îndeplini scopul pot la nevoie ordona rechizițiunea imobilelor, după care apoi, sub anumite norme și forme vor atribui aceste imobile solicitatorilor în drept fixând și prețul de închiriere. În fine tot ele controlează și vizează contractele de închiriere ce se fac după atribuire.

Iată dar etapele principale prin care trece un imobil până se încheie contractul definitiv de închiriere.

Prima etapă însă, rechizițiunea imobilului, nu-i decât o măsură extremă ce nu se ia decât numai când proprietarul refuza să-și mai închirieze casa fără just motiv (art. 2 l. of. de închiriere).

Excepția legii, adică aliniatul 1 de sub § 4, se referă fără de îndoială la această primă etapă prin care trec imobilele înaintea oficiului de închiriere, adică la măsura rechizițiunii. Imobilele rechiziționate sunt de acumă înainte scoase de sub tutela oficiilor de închiriere.

Dar atâta tot. Aliniatul acesta nu ne vorbește de imobilele atribuite cu hotărâri definitive, sau cu contracte încheiate în regulă pe baza acestor atribuii. Nu putem deci întinde aplicarea unei dispoziții de excepții la cazuri neprevăzute.

Dacă legea ar fi voit se denunțe toate contractele încheiate prin oficiile de închiriere i'ar fi fost foarte ușor să declare că „toate imobilele atribuite până în prezent prin oficiile de închiriere nu se bucură de prelungire“.

Dar legiuitorul nu a făcut o fiindcă nu a voit să meargă până acolo; ar fi fost și prea nedrept tocmai cu categoria de cetățeni care avea mai multă nevoie de sprijin și pentru care crease oficiile de închiriere. Legiuitorul s'a oprit numai la cazul când imobilele sunt rechiziționate și se găsesc încă la dispoziția oficiilor de închiriere nefiind atribuite.

De îndată însă ce imobilul a fost atribuit și părțile au încheiat contract de închiriere, locatarul deține imobilul nu prin efectul rechizițiunii ci prin atribuire și contract. Rechizițiunea nu-i precum am văzut decât o măsură exclusiv rezervată oficiilor de închiriere ca să poată pune mâna pe imobilele proprietarilor recalitrânți legii. Solicitatorul devine locatar numai prin atribuire, așa că rechizițiunea încetează fiindcă și-a atins scopul, de îndată ce oficiile de închiriere au dat hotărârea de atribuire.

Și dacă ne ducem acumă la debaterile parlamentare, oricât sunt ele de confuze în alte chestiuni, asupra acestui aliniat cel puțin ele sunt destul de clare și de hotărâtoare.

Aliniatul cu imobilele rechiziționate e opera d-lui senator Predescu, care după cum ne spune însuși d-l Periețeanu nu a fost decât o completare a unui amendament anterior propus de d-l G-ral Lambru și votat de Senat.

De altfel însuși propunătorul arată că „față de expunerea de până acumă amendamentul ce vreau să-l propun cred că este necesar“.

Generalul Lambru propusese în adevăr următorul amendament:

„Toate imobilele care rămân libere în virtutea dis-

pozițiilor legii de față, prin bună învoială sau forță majoră sunt la dispoziția proprietarilor lor care pot dispune de ele fără amestecul oficiilor de închiriere" (vezi *Monitorul Oficial* din 20 Mai 1923 cu șed. Senat. din 29 Martie 1923).

Acest amendament primindu-se de Senat, ca o urmare firească vine amendamentul d-lui senator Predescu care dispune de soarta imobilelor rechiziționate de oficiile de închiriere.

Intre aceste două amendamente, d-l Periețeanu găsește următoarea legătură:

Primul, amendamentul Lambru, viza viitorul, scutind de rechiziție imobilele ce nu fuseseră rechiziționate;

Cel de al doilea complectând măsura îngloba și trecutul sub prevederile legii vizând imobilele ce fuseseră rechiziționate.

Dacă ne oprim aici, și dacă privim lucrurile numai sub raportul rechiziției, d-l Periețeanu e în plin adevăr. Concluzia însă la care ajunge dela niște premise adevărate sunt greșite, cu desăvârșire greșite, căci e cu neputință să se poată ajunge de aici, la concluzia că „deci pe viitor legea nu mai înțelege să prelungească contractele încheate în asemenea împrejurări de oficiile de închiriere“.

Amendamentul d-lui senator Predescu nu se ocupă în adevăr decât de rechiziție, adică de prima măsură ce o iau în anumite împrejurări oficiile de închiriere. Imediat ce treci dincolo de această măsură, se rupe orice legătură între aceste două amendamente, căci imediat după aceea, ne găsim în fața a două situațiuni absolut deosebite:

Pe deoparte *imobilele libere* din o împrejurare oarecare, și care sunt lăsate la dispoziția proprietarilor (amendamentul Lambru).

De altă parte *imobilele închiriate* prin oficiul de închiriere.

Unde poate fi legătura între două situațiuni așa de deosebite?

Legătura nu se poate în adevăr concepe decât privind situația imobilelor sub același raport de drept: unele libere în mânele proprietarilor, celelalte deși rechiziționate de oficiile de închiriere totuși încă libere fiindcă încă nu fuseseră atribuite.

Apropierea în situațiuni e în adevăr așa de mare, încât amendamentul Predescu pot zice că e consecința firească și necesară a amendamentului Lambru.

Amendamentul generalului Lambru nu era altceva, cum observase foarte bine însuși Ministrul de Justiție, decât „pur și simplu înlăturarea oficiilor de închiriere“ sau mai drept vorbind desființarea lor, cum de altfel s'a și întâmplat.

Dispărând oficiile de închiriere legiuitorul a trebuit în mod necesar să se preocupe și de soarta imobilelor ce se găseau încă în mânele lor prin efectul rechiziției și, atunci, ca consecință foarte logică, vine amendamentul Predescu care pune la dispoziția proprietarilor și aceste imobile care apucase să fie rechiziționate, dar nu fuseseră încă atribuite și care prin desființarea oficiilor nici nu mai puteau fi atribuite.

În situațiuni identice trebuia evident ca legea să dispună în același fel.

Imediat însă ce căutăm prin interpretarea legii a o aplica și altor situațiuni deosebite, cădem în arbitrar.

Ajungem la anomaliile ce le-am arătat mai sus, făcând să beneficieze de un regim mai favorabil chiar chiriașii ce au luptat în contra noastră, ajungem să avantajăm pe proprietarii fraudatori, cărora li se pun imobilele la dispoziție, pe când pe ceilalți îi supunem regulului de prelungire...

Ajungem însfârșit să încurcăm cu totul, desbaterile parlamentare, așa că amendamentele în loc să se îmbine și să se explice, le facem să se ciocnească între ele.

Totul devine confuz, nelogic, arbitrar și de o nemai pomenită nedreptate.

Și de aceea cred că și din textul legii rezultă limpede că numai imobilele rechiziționate de oficiile de închiriere și neatribuite încă sunt lăsate liberei tranșacțiuni.

E singura soluție care împacă legea cu logica, bunul simț cu principiile de drept și... chiar cu desbaterile parlamentare.

A. N. GANE

Procuror la Curtea de Casație.

Care procedură se aplică în Basarabia în materie comercială, cea rusă ori cea română?

Problema s'a pus cu începere dela 1 Iulie 1919, data când a intrat în vigoare decretul-lege din 4 Maiu 1919 pentru aplicarea în Basarabia a *codului comercial român*, precum și a câtorva legi în legătură cu el:

Aceste legi sunt:

1. Asupra *mărcilor de fabrică* (din 15 Aprilie 1879);
 2. Pentru *titlurile la purtător* pierdute, distruse, furate, etc. (din 21 Ianuarie 1883);
 3. Asupra *comerțului ambulant* (din 17 Martie 18840
 4. Asupra *Camerelor de comerț și industrie* (din 1; Maiu 1886);
 5. Asupra *înscrierii firmelor* din 6 Iunie 1913 (decretul spune: 31 Maiu 1913); și
 6. Asupra *Burselor de comerț* (din 14 Iunie 1915);
- Precum și regulamentele:

1. Pentru punerea în aplicațiune a *codului de comerț* (din 10 Septembrie 1887); și
2. De serviciu și contabilitate a *sindicilor* tribunalelor de județ (din 20 Iunie 1895).

Spre a înlesni căutarea soluției acestei probleme, se impune să amintim principiile decretului-lege pentru organizarea justiției în Basarabia din 9 Octombrie 1918, cu modificările din 21 Decembrie 1918.

Prin sus arătatul, decret se înființează, în Basarabia ca jurisdicțiuni ordinare, de primul grad, câte un tribunal de județ în orașele de reședință ale fiecăruia din cele nouă județe (art. 21), iar de al doilea grad, o Curte de Apel în orașul Chișinău, a cărei circumscripție teritorială cuprinde toate aceste nouă județe (art. 45); iar ca jurisdicțiuni excepționale, un număr de judecătoria de pace, câte mai multe în fiecare județ (art. 7), după cum se prevede într'un tablou anexat (art. 8).

Tribunalele de județ (art. 23) și Curtea de Apel (art. 46) sunt organizate după „legile și regulamentele de organizare judecătorească în vigoare în România, cu derogările prevăzute de acest decret“ și anume:

1. Legea pentru *organizarea judecătorească* (din 24 Martie, 1909 cu modificările din 1911, 1912 și 1913);
2. Regulamentul pentru punerea în aplicare a legii asupra *organizării judecătorești* (din 29 Maiu 1909, cu modificările din 1910, 1911, 1912 și 1914); și
3. Regulamentul de administrație publică pentru serviciul *portăreilor* și pentru taxele actelor de procedură și de executare (din 30 Maiu 1909);

În ce privește judecătoriile de pace, acele din județele: Cahul și Ismail (art. 17) sunt organizate și funcționează după:

1. Legea pentru *judecătoriile de pace* (din 30 Decembrie 1907, cu modificările din 1913); și

2. Regulamentul pentru punerea în aplicare a legii asupra judecătorilor de ocoale (din 15 Februarie 1903, cu modificările din 1908);

Iar acele din județele: Bălți, Cetatea-Albă, Chișinău, Hotin, Soroca, Tighina, Orhei (art. 163), după:

Intocmirea *instituiunilor judecătorești*, (ruse: Codul legilor, tomul XVI, partea I, ediția 1914; art. 12—50).

La întrebarea: ce legi aplică instanțele judecătorești din Basarabia, astfel organizate, răspunde *principal* art. 2 din decret: „...legile în vigoare în Basarabia, cu derogările prevăzute în acest decret“.

Aplicațiuni ale acestui principiu, în ce privește legile de procedură, sunt art. 18 29 și 53.

Art. 29 aplică principiul din art. 2 la *tribunalele de județ*: „...au competența și vor judeca după legile de procedură ruse în vigoare în Basarabia, cu derogările prevăzute în acest decret“.

Art. 53 face aplicarea principiului la *Curtea de Apel*: „...are competența și va judeca după legile de procedură rusă în vigoare în Basarabia, sub rezerva și a derogărilor din acest decret“.

Art. 18 îl aplică la *judecătoriile de pace*: „...au competența și vor judeca după legile de procedură în vigoare în Basarabia, cu derogările, etc.“

Grija legiuitorului de a face o aplicare a principiului din art. 2 cât mai completă, adică de a nu aduce acestui principiu decât puține derogări, se invederează din faptul că, recurgând la legea pentru judecătoriile de ocoale în ce privește organizarea judecătoriilor de pace din județele: Cahul și Ismail, a ținut să spună expres prin al. 3 din art. 17: «Dispozițiunile de procedură, prevăzute în legea de mai sus, nu se aplică în Basarabia».

Ce s'a întâmplat însă la 1 Iulie 1919:

Prin decretul-lege din 9 Octombrie 1918, se făcuse un prim pas spre unificarea legislativă între Basarabia și vechiul Regat: s'a unificat organizarea justiției, întinzându-se și în Basarabia legea și regulamentele de organizare judecătorească din vechiul Regat, cu privire la jurisdicțiile ordinare (tribunale și Curți de Apel) și chiar cu privire la jurisdicțiile excepționale (judecătoriile de pace din județele Cahul și Ismail).

La 1 Iulie 1919, unificarea s'a extins dela organe la materii: s'au extins asupra Basarabiei legile și regulamentele în vigoare în vechiul Regat în domeniul penal și în domeniul comercial.

Extinderea s'a făcut: prin decretul-lege No. 1730 din 2 Maiu 1919 și No. 2048 din 22 Maiu 1919, cu privire la faptele penale, și prin decretul-lege No. 1731 din 2 Maiu 1919, cu privire la faptele comerciale.

Din titulatura decretelor No. 1730 și 1731 rezultă cu evidentă voiața legiuitorului: decret-lege pentru aplicarea în Basarabia a *codului penal român, de procedură penală*, precum și a *legilor în legătură cu aceste coduri*; decret-lege pentru aplicarea în Basarabia a *codului comercial român*, precum și a *câteorva legi în legătură cu el*.

Decretele fac și enumerarea legilor și regulamentelor în legătură cu codurile, a căror aplicare se extinde în Basarabia, odată cu extinderea aplicării acestor coduri.

Am arătat mai sus cari anume legi și regulamente sunt prevăzute în decretul-lege No. 1731 ca având legătură cu codul comercial român și ca atare aplicarea lor se extinde și în Basarabia.

Decretul-lege No. 1730 prevede legile și regulamentele în legătură cu codul penal român și de procedură penală, și anume:

Legile:

1. Asupra *regimului închisorilor* (din 1 Februarie 1874, cu modificările din 1877); și

2. Privitoare la instrucțiunea și judecarea în fața instanțelor corecționale a *flagrantelor delict* (din 13 Aprilie 1913);

Regulamentele:

1. Al casei centrale de corecțiune pentru minori (din 14 Maiu 1874);

2. Pentru penitenciarele centrale (din 24 Maiu 1874);

3. Pentru *arestele preventive* (din 14 Maiu 1876); și

4. Pentru *funcționarea Curților cu Jurați* (din 30 Iulie 1909).

Decretul-lege No. 2048 mai adaugă legile:

1. Pentru *poliția rurală* (din 25 Decembrie 1868); și

2. Asupra organizării *poliției generale a Statului* (din 1 Aprilie 1903, cu modificările din 1905 și 1914).

Ambele decret (No. 1730 și 1731) se termină cu câte un articol (5 și 9), în care se spune: «Orice dispozițiuni... contrare... sunt și rămân abrogate».

Așa cum este pusă și rezolvită prin aceste decret-lege problema extinderii în Basarabia a codurilor, împreună cu legile și regulamentele în legătură cu ele, în vigoare în vechiul Regat în domeniile penal și comercial, dă naștere la o serie de nedumeriri și anume:

În ce privește faptele penale, decretul-lege No. 1730 spune, prin chiar titulatura lui, că se extinde în Basarabia codul penal român și codul de procedură penală, precum și *legile în legătură cu aceste coduri*; cu alte cuvinte: *toate*.

În ce privește faptele comerciale, decretul-lege No. 1731, prin titulatura lui, spune că se extinde în Basarabia codul comercial român, precum și *câteva legi în legătură cu acest cod*, cu alte cuvinte: *nu toate*.

A avut legiuitorul intenția să tacă, în domeniul penal, o unificare completă, iar în domeniul comercial, o unificare mai puțin completă?

Care ar fi fost rațiunea? Au existat, oare, piedici la o unificare completă mai mari în al doilea domeniu decât în primul?

Credința noastră este că a prezidat la această unificare aceeași rațiune, iar pentru realizarea ei s'au întâlnit aceleași piedici.

Între o lege și regulamentul pentru punerea ei în aplicare este o legătură inseparabilă.

Socotim că, introducându-se prin lege în Basarabia codul comercial român, s'ar fi introdus, de drept, fără a-l fi menționat expres, și regulamentul pentru punerea lui în aplicare.

Decretul-lege No. 1731 pomeneste, alături de „dispozițiunile codului comercial român“, și de „regulamentul pentru punerea în aplicare a codului de comerț“.

Dacă, într-o lege, orice precizie, chiar inutilă, constituie un bun, pentru ce decretul de mai sus, pomenind de legea asupra comerțului ambulant, nu pomeneste și de regulamentul pentru punerea ei în aplicare (din 11 Iunie 1888); pentru ce, pomenind de legea asupra Camerelor de comerț și industrie, nu pomeneste și de regulamentul Camerelor de comerț (din 2 August 1887; pentru ce, pomenind de legea asupra înscrierii firmelor, nu pomeneste și de regulamentul pentru forma și modul ținerii registrelor pentru înscrierea firmelor (din 21 Iunie 1913); pentru ce, pomenind de legea asupra Bursei de Comerț, nu pomeneste și de regulamentele de punere în aplicare a acestei legi (din 2 August 1913 și din 2 Ianuarie 1914)?

Mai mult. Dacă este adevărat că legile prevăzute în decretul-lege No. 1730 ca având legătură cu codul penal român și codul de procedură penală au legătură cu aceste coduri, nu este mai puțin adevărat că sunt legi neprevăzute în decret, care au cu cele prevăzute o legătură și mai evidentă, o legătură tot așa de in-

separabilă ca și legătura dintre o lege și regulamentul ei de punere în aplicare.

Se poate oare spune că, întrucât ele n'au fost prevăzute în decret, nu s'au introdus în Basarabia?

Dacă s'a introdus legea asupra organizării poliției generale a Statului, nu s'a introdus oare și legea asupra poliției și siguranței generale (din 25 Martie 1908), și legea pentru înființarea consiliului administrativ permanent (din 28 Martie 1908, cu modificările din 1919)?

Iar dacă s'au introdus și aceste două din urmă, se poate oare spune că nu s'au introdus și regulamentele lor de punere în aplicare (din 20 Iunie 1913; c. p. art. 10 din prima lege — din 25 Martie 1908; și din 28 Februarie 1909)?

Așa fiind, problema unificării legislației, în materie penală și în materie comercială, între Basarabia și vechiul Regat își are soluțiunea nu atât în textele decretelor-legi No. 1730, 1731 și 2048, cari prevăd expres legile și regulamentele introduse în Basarabia ca având legătură unele cu codul penal român și de procedură penală, iar altele cu codul comercial român, cât în principiul, dela care pleacă acele decrete-legi: *extinderea în Basarabia a legilor penale și comerciale cari constituiesc împreună cu codurile respective o unitate juridică indivizibilă*.

Problema noastră: care procedură se aplică în Basarabia în materie comercială, cea rusă, ori cea română, se pune așa dar în forma următoare: între codul comercial român și procedura civilă română există sau nu există legături inseparabile; sau legăturile codului comercial român cu procedura civilă română sunt ele de așa natură încât să se poată desface spre a se stabili fără mari inconveniente aceleași legături cu procedura civilă rusă?

Înainte de a se cerceta aceste legături și caracterul lor de inseparabilitate, se impune să vedem înțelesul prescripțiilor abrogative din sus arătatele decrete (art. 5 și 9).

Să presupunem o lege rusă, care, înainte de 1 Iulie 1919, ar fi avut aplicare și în alte domenii afară de acele ale faptelor penale, sau ale faptelor comerciale.

Excluderea aplicării ei din domeniul penal, sau din domeniul comercial înseamnă oare o abrogare, fie măcar o abrogare parțială?

Socotim că nu. Abrogare parțială înseamnă atunci când unele dispozițiuni dintr-o lege nu mai găsesc nici decum aplicare fie că au fost pur și simplu desființate, fie că au fost înlocuite prin altele contrare. Abrogare totală a unei legi este atunci când nici o dispozițiune din acea lege nu-și mai găsește aplicare.

Prescripțiile abrogative din sus arătatele decrete înseamnă abrogare numai în ce privește dispozițiunile contrare din legile, cari, înainte de 1 Iulie 1919, își avea aplicațiune numai în domeniul penal, sau numai în domeniul comercial.

În ce privește dispozițiunile contrare din legile, cari, înainte de 1 Iulie 1919, își avea aplicare și în alte domenii, afară de cel penal, sau comercial, ele nu sunt abrogate, ci numai li se reduce câmpul lor de aplicațiune.

Este numai o trecere dela existența unei legi aplicabilă la două materii deosebite la coexistența a două legi deosebite aplicabile fie care la câte o deosebită materie.

Să cercetăm acum mai de aproape problema noastră. Codul comercial român, sub raportul dispozițiunilor de fond, este un sistem întreg de derogări dela dreptul civil.

Așa spune art. 1: „În comerț se aplică legea de față. Unde ea nu dispune se aplică codicile civil“.

Iar M. A. Dumitrescu în „Codul de comerț comentat“ (vol. I, No. 7) lămurește: „...codul de comerț nu cuprinde toate dispozițiunile aplicabile operațiunilor de comerț și comercianților; nu e un cod complex; trebuie să fie întregit cu codul civil, care se va aplica atunci, când nu găsim dispoziții în codul comercial. Legiuitorul comercial s'a mărginit să înscrie în codul de comerț numai acele dispozițiuni cari erau necesare pentru ca să consacre derogări de la codul civil, sau pentru ca să completeze lacunele acestui cod, ori să-i deslusească unele obscurități; încolo, *dispozițiunile din codul civil, cari sunt aplicabile întocmai și în materie comercială nu le a mai reprodus în codul comercial*“.

Aplicațiuni ale principiului prevăzut în art. 1 sunt toate trimiterele, pe cari le fac unele articole din codul comercial la codul civil și mai cu seamă la anumite articole din acest cod, și anume:

Trimit la codul civil următoarele articole din codul comercial: 16, 55, 46, 67, 678;

Trimit la anumite articole din codul civil următoarele articole din codul comercial: 21, 44, 45, 46, 107, 430, 464, 480, 783, 797, 813;

Art.	Cod. com.	trimite la art.	975	Cod. civ
„ 44	„	„	1021	„
„ 45	„	„	1402—1404	„
„ 46	„	„	1191	„
„ 107	„	„	1514—1517	„
„ 430	„	„	1084—1086	„
„ 464	„	„	1662 și urm.	„
„ 480	„	„	1729—1730	„
„ 725	„	„	975	„
„ 783	„	„	1729—1730	„
„ 797	„	„	1255	„
„ 813	„	„	1909	„

La ce anume materii din codul civil trimit aceste articole din codul comercial?

Art. 16, prin ultimul său aliniat, trimite la materia *dotei* și anume la *exceptiile* dela principiul inalienabilității fondului dotal (art. 1252 și urm.);

Art. 55 trimite la materia *probelor* și anume la cazurile în cari proba testimonială nu este admisă nici în domeniul comercial, revenind la regulile din cod. civ.

Art. 67 trimite la materia *obligațiunilor condiționale*, și anume la pactul comisor tacit (art. 1020, 1365, 1439 în fine);

Art. 678 trimite la materia *privilegiilor* și anume la prioritatea între privilegiile asupra mobilelor (art. 1723);

Art. 975, la care trimite art. 21 și 725 c. com., se referă la *acțiunea pauliană* sau revocatoare;

Art. 1021 c. civ. se referă la *termenul de grație*; art. 44 cod. com. face o derogare interzicând judecătii de a-l acorda;

Art. 1084—1086 c. civ. se referă la materia *daunelor-interese*, și anume la determinarea lor de justiție;

Art. 1191 c. civ. se referă la materia *probelor*;

Art. 1255 cod. civ. se referă la *dotă* și anume la *sancțiunea* principiului inalienabilității fondului dotal;

Art. 1402—1404 c. civ. se referă la *retractul litigios*; art. 45 c. com. face o derogare, suprimând această facultate;

Art. 1514—1517 c. civ. se referă la materia *societății*, și anume la administrația societății;

Art. 1662 și urm. c. civ. se referă la materia *fidejusiunei*, și anume la beneficiul de discuțiune;

Art. 1729—1730 c. civ., la cari trimite art. 480 și 783 c. com. se referă la materia *privilegiilor* și anume la privilegiile generale asupra mobilelor și la privilegiile întemeiate pe ideia de gaj;

Art. 1909 c. civ. se referă la materia *prescripției* și anume prescripția instantanee asupra mobilelor.

Prin urmare, sub formă de silogism : anumite articole din codul comercial trimit la anumite articole din codul civil ; aceste anumite articole din codul civil se referă la anumite materii, deci *anumite articole din codul comercial stabilesc legături inseparabile cu anumite materii din codul civil* : probe ; societăți ; privilegii ; daune interese ; dotă ; retract litigios ; fidejusiune ; obligațiuni condiționale ; prescripție ; etc.

Se poate oare susține că art. 1 cod. com. care spune : „In comerț se aplică legea de față. Unde ea nu dispune se aplică codicile civil“, prin care, înainte de 1 Iulie 1919, se înțelegea : „In comerț se aplică codul comercial român. Unde el nu dispune se aplică codul civil român“, după 1 Iulie 1919, trebuie să fie înțeles așa : „In comerț se aplică codul comercial român. Unde el nu dispune se aplică codul civil rus“ ?

Socotim că nu. Codul comercial român formează o unitate juridică indivizibilă cu codul civil român. Codul comercial este o derogare la unele dispozițiuni din codul civil. Dispozițiunile din codul civil, la care nu s'a derogat prin codul comercial, continuă a se aplica în domeniul comercial, ca parte întregitoare a acestuia.

Ori, cum poate fi codul comercial român întregit prin codul civil rus, când partea întregitoare a lui nu este codul civil rus, ci codul civil român !

De ce atâta silință ca, pe cale de interpretare, codul comercial român, în aplicarea lui în Basarabia, să fie întregit prin codul civil rus, ca un ciung de războiu, prin brațe de lemn, când legiuitorului, care l'a introdus în stânga Prutului, nici prin minte nu i-a trecut să-l mutilize !

Cu aceasta am răspuns în prealabil la întrebarea : care cod civil se aplică în Basarabia, în materie comercială, cel rus, ori cel român ?

Astfel am netezit drumul ca să înlesnim căutarea răspunsului la întrebarea pusă prin însuși titlul acestui studiu : care procedură se aplică în Basarabia în materie comercială, cea rusă, ori cea română ?

Codul comercial cuprinde și dispozițiuni de procedură propriu zisă.

Din cele patru cărți ale lui, ultima (cartea IV) se ocupă : „Despre exercițiul acțiunilor comerciale și despre durata lor“.

Art. 889 spune : „Exercițiul acțiunilor comerciale se regulează după Codicile de procedură civilă, afară de dispozițiunile Codicelui de față“.

Înainte de toate, se impune o comparație între înțelesul acestui articol și art. 1 cod. com.

Art. 1 cod. com. spune : „In comerț se aplică legea de față“.

„Unde ea nu dispune, se aplică codicile civil“.

Din alăturarea acestor texte se vede că, în ce privește fondul, aplicarea codului comercial este regula, iar aplicarea codului civil, excepția ; pe câtă vreme, în ce privește procedura, regula este aplicarea codului de procedură civilă iar excepția, aplicarea codului comercial.

Ceiace înseamnă că, în ce privește fondul, pot exista, în materie comercială, litigii, pe cari judecata să le tranșeze numai pe bază de texte din codul comercial, fără să trebească adică a recurge și la codul civil, pe câtă vreme, în ce privește procedura, nu-mi imaginez cazuri, în care să nu se recurgă la codul de procedură civilă.

Iată de ce controversa asupra chestiunii : care procedură trebuie să se aplice în Basarabia în materie comercială cu începere dela 1 Iulie 1919, prezintă un interes într'adevăr palpitant. -

După cum se găsesc, cu privire la fond, legături inseparabile între codul comercial și codul civil, tot așa

se găsesc, cu privire la procedură, *legături inseparabile* între codul comercial și procedura civilă : *trimiterile*.

Trimit la anumite articole din codul de procedură civilă următoarele articole din codul comercial : 72, 485, 811, 894, 901, 903, 904, 906, 907, 916, 917 ;

Trimit la codul de procedură civilă următoarele articole din codul comercial : 684, 702, 914, 935 ;

Art.	72	Cod. com.	trimite la art.	137	Pr. civ.
"	485	"	"	"	74
"	811	"	"	"	513—523
"	894	"	"	"	137—455
					și urm.
"	901	"	"	"	78
"	903	"	"	"	257
"	904	"	"	"	74—137
"	906	"	"	"	321—734
"	907	"	"	"	614 și urm.
"	908	"	"	"	456 și urm.
"	916	"	"	"	416
"	917	"	"	"	75 No 6 și 7

La ce anume forme de procedură civilă se referă aceste articole din codul comercial ?

Art. 74 se referă la *citațiuni* ;

Art. 75 No. 6 și 7 se referă la citarea „celor ce se află bolnavi în spital și cărora nu li se cunoaște altă locuință“ (No. 6) și „ostașii din armata activă, precum și cei din rezervă sau miliții, când se află în concentrare“ (art. 7) ;

Art. 78 se referă la termenul obișnuit al *întăielor citații* ;

Art. 137 se referă la comunicarea *copiilor după hotărâri*, trimițând la art. 74 și 75 pr. civ. care se referă la *citațiuni* ;

Art. 257 se referă la *perimarea acțiunilor*, opozițiunilor, contestațiunilor, apelurilor, recursurilor în casație, sau cererilor de revizuire ;

Art. 321 se referă la *suspendarea termenului de apel* prin moartea părții condamnate ;

Art. 416 se referă la *formarea procesului-verbal în materie de urmărire a bunurilor mișcătoare cari se află în posesia datornicului*, trimițând la art. 412 și 413, cari se referă la persoanele, a căror prezență la instrumentarea agentului judecătoresc este cerută de lege în anumite cazuri sub pedeapsă de nulitate ;

Art. 455 și următorii se referă la *urmărirea și proprierea bunurilor mișcătoare ale datornicului, cari sunt în mâna celor de al treilea* (Secțiunea V din Capitolul II : Executarea silită asupra bunurilor mișcătoare) ;

Art. 614 și următorii se referă la *punerea sechestrului asigurător pe mobilele datornicului* ;

Art. 684 repetă ideia din art. 889 cod. com. cu privire la *sechestrarea, darea în gaj și vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului* ;

Art. 702 repetă ideia din art. 889 cod. com. cu privire la *formele de procedură în materie de faliment*, cu o întorsătură de stil care amintește ideia din art. 1 cod. com. că, adică, și sub raportul procedurii regula ar fi aplicarea codului comercial, iar excepția, aplicarea codului de procedură civilă, ceea ce este evident o eroare, adevărul fiind reciproc.

Art. 914 repetă regula din art. 889 c. com. cu privire la *sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a vaselor*, materie în care intră art. 911, care trimite la art. 907, care trimite la art. 614 și următorii pr. civ. și art. 456 și următorii pr. civ. relevante mai sus ;

Art. 935 repetă regula din art. 889 c. com. cu privire la *aceeaș materie* ;

Prin urmare ca și între codul comercial și codul civil,

existența legăturilor inseparabile între codul comercial și codul de procedură civilă nu se poate nega.

Cum se pot rupe aceste legături, ca să caute a se lega dispozițiunile de procedură din codul comercial român, ca derogări la codul de procedură civilă română, cu codul rus de procedură civilă?

Cu ce articole din acest cod corespund articolele: 412, 413, 416, 465 și următorii, 614 și următorii, etc. din codul de procedură civilă română? În ce scop s'ar pune aceste probleme de drept comparat părților, cari așteaptă siguranța și celeritatea tranșării litigiilor lor, iar nu ingeniozitatea soluțiunilor judecătorești pusă la grea încercare într'acest amestec nedefinit de dispozițiuni de legi, cari vor, din spirit de unificare, să nu fie înlăturate, cu dispozițiuni de legi, cari nu vor să-și restrângă câmpul de aplicațiune, din spirit de regionalism.

Concluziune:

Cu începere dela 1 Iulie 1919 (data decretului-lege No. 1731) se aplică în Basarabia în materie comercială codul comercial, codul civil și codul de procedură civilă în vigoare în vechiul Regat, întrucât ultimele două coduri alcătuiesc împreună cu cel dintâi o unitate juridică indivizibilă cu aplicațiune la un anumit domeniu de fapte și întrucât decretul de mai sus vorbește expres că se extinde peste Prut aplicarea codului comercial român precum și a legilor în legătură cu el.

CONST. TEODORESCU

Avocat

DREPTATEA TIMBRATĂ

O propunere în vederea unificării legislației

Fiscalitatea noastră excesivă a ajuns până la drămluirea dreptății cu taxe minimale. Orice cerere, adresată oricărei autorități, nu este ținută în seamă, dacă nu este timbrată sau dacă poartă un timbru mai scăzut decât cel prevăzut de lege. Nu mai discutăm chestiunea de principiu dacă, în special, cererile de orice natură care tind la recunoașterea sau valorificarea unui drept, trebuie sau nu să fie timbrate, trebuie adică să fie sau nu dependente de ceva atât de meschin ca banul „ochiul dracului” cum îi zice românul sau și mai drastic „l'excrement du demon” cum îi zice Papini (Vie de Jesus). Dreptatea e de prea nobilă esență ca s'o supunem la atare înjosire. Dar se vede, că necesități de ordin practic trec și aici, ca și aiurea, înaintea considerațiunilor celor mai nobile.

Ceeace însă e inadmisibil este a face ca dreptatea însăși să depindă exclusiv de plata unor anume taxe, neapărat și în prealabil plătite. E dureros să vezi cum drepturi necontestate se pierd pentru un leu sau doi. E scandalos să vezi că ai pierdut dreptul sfânt al apărării fiindcă lista ta de martori e scrisă pe doi lei, în loc de cinci, sau să plătești de două ori 20.000 lei, fiindcă ai făcut apelul pe 20 lei în loc de 40!

Deaceia, în imposibilitate de a înlocui necesitățile financiare ale Statului prin altceva și supunându-ne deci pe mai departe dreptății timbrate, facem următoarea propunere, în vederea unificării ce deja întârzie prea mult.

Nici'o decădere de drepturi să nu mai fie în funcțiune de plata vreunui timbru. Orice cerere, odată dedusă în justiție pentru valorificarea unui drept, să-și urmeze dela sine întreaga filieră procedurală, până la completa realizare a dreptului. Ajuns aci, acest drept realizat, să fie oarecum considerat ca proprietate a instanței care l'a consacrat. Cine are interes să l scoată din patrimoniul ei și să-l utilizeze deci în favoarea sa, să

nu poată intra în posesiunea lui până ce n'a achitat suma întreagă pe care realizarea lui a necesitat-o.

Lucrul acesta este chiar o realitate în materie penală. Nimic nu se opune, socot, ca el să devie o realitate și în materie civilă. Ar fi cel mai acceptabil compromis între principiul gratuității distribuirii justiției și, necesitățile fiscale ale Statului.

Eu singur întrevăd acestei propuneri oarecari obiecțiuni. Dar aș fi mai bucuros dacă alții s'ar osteni să le învedereze. Eu le stau bucuros la dispoziție spre a le discuta, fie chiar pe cale particulară.

Chișinău

CONST. OPRESCU,

Avocat—Botoșani

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența dela 10 Mai 1923

Președenția d-lui V. ROMNICEANU, Prim-Președinte

Alex. Em. Lăzărescu cu Elena B. Paltineanu, parte civilă

Decizia No. 72

Legitimă apărare. — Inalta Curte are dreptul a verifica dacă după faptele constate de instanța de fond, condițiunile legale ale legitimei apărări sunt îndeplinite. — Există legitimă apărare nu numai în cazul atacului consumat, ci chiar numai în a celui iminent. — Nu se cere ca agresorul să fie armat. — Art. 58 și 256 c. p

Codul penal determinând condițiunile constitutive necesare ale stării de legitimă apărare, — Curtea de Casație are căderea de a verifica, după faptele constatate în mod suveran de instanța de fond și numai după ele, dacă condițiunile legale ale legitimei apărări sunt întrunite, — aceasta fiind o chestiune de drept.

Ca atac actual, de natură a constitui caz de legitimă apărare nu trebuie privit numai atacul realizat și consumat, ci și cel iminent, cel atacat neputând fi ținut să primească prima lovitură, pentru a avea dreptul a se apăra.

Pentru ca să existe legitimă apărare nu se cere ca agresorul să fie armat, nici să existe un pericolul real de moarte, ci un pericol iminent, de natură a face pe victimă să creadă că existența sau integritatea sa fizică sunt serios amenințate.

Curtea,

Ascultând de d-l avocat I. Micescu în dezvoltarea motivelor de recurs, pe d-nii av. O. Teodoreanu și Emil Otulescu din partea părții civile și pe d-l Procuror g-ral N. Procopescu în concluziunile puse pentru casare și

Deliberând,

Asupra motivului IV de recurs:

IV. «Violarea art. 58 comb. cu 256 și urm. cod penal, denaturare, omisiune esențială, nemotivare, exces de putere și rea caracterizare a faptelor.

«Luare faptele astfel cum le stabilește însăși Camera de punere sub acuzare și sub rezerva denaturărilor, ele trebuiau să conducă la stabilirea certă „a legitimei mele apărări,” și astfel faptul, mie imputat, nu constituie o crimă.

«Pentru a respinge excepția de «legitimă apărare», care a invocat-o, Camera de punere sub acuzare, — începe a examina această chestiune, numai din momentul rănirii, ca și cum, numai din acel moment material, se desfășura acțiunea, și prin urmare și examinarea legitimei mele apărări.

«Camera omite, fără a motiva, toate împrejurările de fapt și detailat bine stabilite în practica deciziunii și printr-un

exces vădit de putere, când ajunge la considerente, scindează aceste împrejurări și suprimă ca și cum nu ar fi existat, pe cele caracteristice legitimei apărări, deși sunt recunoscute de dânsa și trecute în deciziune ca puncte necontestate.

«Acele împrejurări de mare importanță, formatu o întinsă înlanțuire cari conduceau în mod clar și precis la «legitima mea apărare».

«Camera» se oprește numai la momentul «rânirii» pe care îl examinează fără nici o probă, de oarece în acel moment nimeni nu a fost de față.

«Singurul martor Vălimărescu, care însă a sosit și el după ce faptul se pertractase, arată numai poziția în care ne-a găsit în mansarda unde mă refugiasem și unde am fost atacat.

«Camera după ce a suprimat partea esențială și singura determinantă care conducea la stabilirea legitimei apărări, a vroit să reconstitue ea singură, fără nici un element doveditor, scena petrecută în puterea nopții la mansardă.

«In lipsă de dovezi, voește să refacă această scenă cu declarațiunile mele și cu ale lui Păltineanu, singuri agenți cari ne aflam în mansardă, până la sosirea lui Vălimărescu, care a ajuns după fapt.

«In această situațiune, Camera, trece în considerentele sale declarațiunile mele, făcută fără contradicție și fără a fi combătute de nimeni, atât la jandarmi cât și prin memoriul depus la judecătorul din instrucție din St. Malo ;

«Trece în acelaș timp și declarațiunea lui Păltineanu, făcută la jandarmi, nesemnată de dânsul, — deci fără nici o valoare juridică — și crede Camera că din această declarație a lui Păltineanu, poate restabili exact scena petrecută în mansardă în afară de declarațiunile mele.

«Pentru aceasta, înlătură cu totul declarațiunile mele, care arată exact faptele și reține declarațiunea lui Păltineanu, care era și reclamant. De ce această inegalitate ?

«Camera, însă, printr'un vădit exces de putere, omite declarațiunea acestuia făcută în urmă martorei La du Francine sora de caritate și prin care se constată contrazicerea lui Păltineanu și se confirmă în totul declarațiunile mele.

«Această din urmă declarațiune a lui Păltineanu, către sora de caritate, era atât de concludentă și atât de determinantă încât rezolva prin ea însăși, tot procesul.

«Apoi, fără nici o legătură cu chestia principală și a «legitimei apărări», Camera într'un considerent al său învoacă scindând din nou depozițiunea foarte favorabilă mie, a lui Ion C. Nicolaescu, făcută atât în Franța cât și aci, și pentru a da aparența unei aprecieri de fapt, reține din acea depozițiune, numai împrejurarea neîsemnată: dacă Păltineanu s'a înțepat singur sau a fost înțepat.

«Acest punct al «rânirii» luat oricum ar vrea Camera într'un sens, sau într'altul, — nu ar stabili decât rânirea, fapt necontestat, dar nu rezolvă chestiunea de a se ști dacă am fost sau nu în legitimă apărare.

«Ordonanța din Franța admite ambele ipoteze, s'a înfipt singur sau a fost înțepat, indiferent pentru dânsa, căci legitima apărare era în ambele cazuri stabilită din întreaga instrucțiune, urmată acolo asupra faptelor, cari au precedat «rânirea» și asupra cărora deciziunea atacată cu recurs omite a le discuta».

«Tot astfel o stabilește și o documentează foarte pe larg judecătorul de instrucție dela Cabinetul I Ilfov.

«Prin urmare, această singură depozițiune invocată de Camera nu are nici o valoare juridică în partea care a voit s'o rețină, căci ea, nu combate legitima mea apărare, întrucât martorul Nicolaescu, precum nici martorul Vălimărescu, nu au fost de față în momentul rânirii. Considerentul său, trebuie înlăturat și decizia Camerei nu se poate menține.

«Mai departe: Camera pentru a respinge «legitima apărare» arată că nu am dovedit cu nimic «temerea mea» și trebuia să dovedesc eu, că agentul care ataca, avea arme, sau avea intențiunea de a mă ucide.

«Eroare profundă de drept. Această obligație pe care Camera o creiază cu dela sine putere, și mi-o impune s'o dovedesc, violează disp. art. 58, 256 și 257 c. penal.

«Legitima mea «apărare» reese clar pentru toată lumea, numai din citirea expunerii făcute de însăși Camera în corpul deciziei sale. Numai era nevoie de a dovedi eu ceva. Camera văzând însă, că din acea expunere se conducea în

mod fatal la legitima mea apărare, — a scindat-o cu totul înlăturând cu exces de putere și violare de lege, toate faptele premărgătoare rânirii și ale acesteia chiar — singure de natură a evidenția legitima mea apărare.

«Legea nu cere să dovedesc eu că știam sau nu, că agentul năvălitor, are sau nu armă, are sau nu intențiunea de a ucide.

«Art. 58 c. penal în opozițiune cu textul corespunzător francez, — care aces'a din urmă e mai sever, căci nu cuprinde al. 3. cere numai să existe : un atac material, actual și injust. Tot acest art. 58 al. 3 c. penal mai explică și că atunci când agentul se găsește sub imperiul turburării, temerii sau teroarei a trecut peste marginea apărării, este tot în legitimă apărare. Ori, din toate faptele premărgătoare rânirii, se dovedește cu prisosință aceste elemente cari Camera le-a omis vădit din considerente, deși le-a cuprins în expunerea faptelor. In sfârșit, Camera pentru a înlătura «legitima mea apărare încearcă să se sprijine pe declarațiunea lui Păltineanu, făcută jandarmului Emile Debois, și anume : că dânsul s'a urcat în mansardă unde mă aflam ascuns pentru a-mi reproșa etc...»

«De unde puteam ști eu ce scop a ea năvălirea lui Păltineanu, în puterea nopți, după evenimentele petrecute, pe când declarațiunile reclamantului pot fi opozabile în justiție părții adverse ? Păltineanu, care în speță era reclamant, avea tot interesul a-și justifica atacul său nocturn din mansardă».

«Astfel fiind, acest al doilea și u'tim considerent se bazează pe o declarație care în drept nu putea să-mi fie mie opozabilă și deci și considerentul acesta cade, neavând nici un fundament juridic».

«Inalta Curte de Casație luând în examinarea sa, toate faptele premărgătoare «rânirii», în timpul rânirii și posteroare acesteia, astfel cum au fost stabilite de chiar însăși Camera de punerea sub acuzare în expunerea pe larg făcută în Corpul deciziei și considerentelor sale ; — aceasta intră în puterea sa conform art. 324 al. I pr. penală să le examineze și să le caracterizeze».

«Din examinarea și caracterizarea în drept a tuturor faptelor, reese clar și evident «legitima mea apărare» ; deci faptul ce mi se impută mie, nu constituie o crimă și prin urmare s'a violat art. 58 256, 257 și s'a aplicat rău art. 328 comb. cu 241 c. penal».

Având în vedere că, Camera de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din București, în deciziunea supusă recursului, după ce constată faptele așa cum s'a petrecut, argumentază că recurentul Al. Lăzărescu nu s'a găsit în stare de legitimă apărare când a rânit pe Dominic Păltineanu, în noaptea de 12—13 August 1916, la Dinard în Franța, și declară că este loc a fi pus sub acuzare pentru crimă de rânire voluntară, căuzătoare de moarte, prevăzută și pedepsită de art. 238 și 241 c. penal ;

Considerând că, dacă instanțele de fond constată și apreciază în mod suveran faptele în materialitatea și moralitatea lor, calificarea lor însă, din punctul de vedere legal, este supusă controlului jurisdicțiunei supreme, căci calificarea faptelor incriminate nu poate rezulta decât din raportul lor cu legea care formulează această incriminare, și o greșită calificare, conducând la o violare de lege, constituie o eroare de drept, și deci, o cestiune de drept ;

Considerând că, dacă nu aparține Curții de Casație, în exercițiul controlului ei de a cerceta faptele stabilite de instanța de fond, și de a examina dacă sunt sau nu dovedite, dacă trebuiesc sau nu reținute, întră însă esențialmente în atribuțiunile ei, însărcinată fiind să vegheze la respectarea legii, de a verifica dacă faptele, astfel cum sunt constatate de instanța de fond intrinsec elementele necesare pentru a corespunde definițiunei, dată de lege, de a examina dacă această instanță a tras exact din faptele ce a stabilit consecințele lor legale și juridice, și de a le aplica calificarea legală ce

ele comportă, când găsește că jurisdicțiunea de fond a apreciat greșit faptele în raport cu legea;

Considerând că, codul penal determinând condițiunile constitutive și necesare ale stărei de legitimă apărare, Curtea de Casațiune are cădere de a verifica, după faptele constatate în mod suveran de instanța de fond și numai după aceste fapte, dacă condițiunile legale ale legitimei apărări sunt întrunite, aceasta fiind o chestiune de drept;

Considerând că, după art. 58 c. penal «apărarea este legitimă când este necesară spre a respinge un atac material, actual și injust în contra persoanei sale sau a altuia; că se socotește ca legitimă apărare și cazul când agentul, sub imperiul turburării, temerei sau teroarei, a trecut peste marginile apărării»;

Considerând că, este cert că trebuie privit ca actual, nu numai atacul realizat și consumat, dar și atacul iminent, adică acela pe punctul de a începe; că persoana atacată nu este ținută a aștepta să primiască prima lovitură spre a avea dreptul de a se apăra, căci, atunci, apărarea ar fi adesea ori iluzorie, mai ales că ceiace justifică dreptul de a întrebuița forța în contra forței, nu sunt lovirile date sau rănirile făcute, ei pericolul însăși, care naște din agresiune;

Considerând că, nu se cere pentru apărarea legitimă ca agresorul să fie armat sau să existe un pericol real de moarte, ci este suficient ca persoana atacată pe nedrept și neavând un alt mijloc de ajutor eficace, să se găsească expusă la un pericol iminent de natură a o face să creadă că existența sau integritatea sa fizică sunt serios amenințate;

Având în vedere, în speță, că Camera de punere sub acuzare constată, în fapt, în deciziunea sa, că Domnie Păltineanu, — victima — sub influența băuturii, devenea violent, și nervozitatea și agresiunea sa erau mai întotdeauna îndreptate contra recurentului Alex. Lăzărescu, și că uneori îl insulta cu cuvinte grele și chiar îl amenința; că, în seara de 12—13 August 1916, recurentul, Margueritte Wallon, concubina sa, Păltineanu și alți prieteni ai lor, fiind adunați în vila ce locuiau la Dinard în Franța, și aducându li-se sticle cu liqueur, Păltineanu a băut câteva pahare, deși promisesse să nu bea, ceiace a nemulțumit pe recurent, care s'a depărtat dela masă; că, apoi, întorcându-se, și spunând concubinei sale să-l urmeze în odaia lor, și aceasta refuzând, Lăzărescu i a aplicat o lovitură cu palma; că, Păltineanu indignat de acest fapt s'a repezit să aperc pe femeie, ceiace a făcut pe Lăzărescu să fugă în camera lui; că, fiind urmărit de Păltineanu, a închis ușa camerei cu cheia, așa că acesta nu a putut intra; dar Lăzărescu, văzându-se urmărit și că se forțează ușa odăiei sale, s'a înfricoșat într-atât, că a fugit pe fereastră, sărind pe o terasă a casei și de acolo în stradă, de unde a plecat la plajă; că, Păltineanu văzând că nu poate pătrunde în cameră, a renunțat de a mai forța ușa, și apoi a plecat cu Margueritte Wallon, cu prietenul său Vălimărescu ca să conducă pe ceilalți amici la hotelul lor; că, pe drum, aceștia văzând pe Păltineanu că era încă infuriat împotriva lui Lăzărescu, au propus să petreacă noaptea cu toți la hotel, dar ajungând aici, și Păltineanu părând mai liniștit, — s'au înapoiat Margueritte Wallon, Păltineanu și Vălimărescu la vila unde locuiau; că, Lăzărescu, care ședea pe plajă și observa casa, constatând că luminile s'au stins și crezând că totul s'a liniștit, s'a reintors pe la orele 3 din noapte acasă; că, mai înainte de a se urca, s'a dus în sufragerie s'a înarmat cu cuțitul de pâine, și apoi a rugat pe Vălimărescu care se culcase în odaia lui Lăzărescu, să vie cu dânsul

la mansardă că este foarte enervat, că-i este teamă de Păltineanu, că s'a înarmat cu cuțit, și că în caz de pericol, se va apăra; că, Vălimărescu l'a condus la mansardă și l'a mai liniștit puțin asigurându-l că Păltineanu doarme în camera lui; că, în acest timp, Margueritte Wallon simțind că s'a întors Lăzărescu, și de teama unui nou scandal a intrat în camera lui Păltineanu spre a vedea dacă doarme, pe care găsimu-l deștept și părându-i prea excitat a căutat să-l convingă că acela care venise nu era Lăzărescu, ci un prieten al lui; că, Păltineanu, care la început crezuse, auzind însă, vocea lui Lăzărescu, a așteptat ca Margueritte Wallon să se retragă; apoi, deodată s'a auzit un sgomot care ducea la mansardă; că, Margueritte Wallon și Vălimărescu fiind siguri că este Păltineanu, imediat Vălimărescu s'a urcat pe scară și intrând în camera de mansardă a găsit pe Lăzărescu și pe Păltineanu în picioare, Păltineanu stând în fața lui Lăzărescu, cu un scaun în mână, ridicat în sus, în poziția omului care vrea să lovească, iar Lăzărescu cu cuțitul în mână dreaptă, având mâna întinsă ca omul care a dat lovitura și apoi s'a oprit, și cu mâna cealaltă se apăra; că din momentul acela nu s'a mai dat nici o lovitură; că Păltineanu fiind rănit și transportat la spital, unde a spus că vina este a lui căci a căzut în cuțitul prietenului său, a încetat din viață după vre-o 18 ore;

Considerând că, faptul lui Păltineanu în circumstanțele constatate de Camera de punere sub acuzare, și anume: de a se repezi, pe neașteptate, din odaia dela etaj în mansarda de sus, noaptea, supra excitat, spre a da o corecțiune, — după cum arată Camera că el a declarat jandarmului Dubois, — lui Lăzărescu, care se afla acolo sub imperiul teroarei ce-i inspira Păltineanu, și din care cauză îl evitase în acea seară în două rânduri, și apoi se refugiase în mansardă, întrunește, fără îndoială, caracterele unui atac material iminent în sensul legii, care legitimează întrebuițarea forții în interesul conservării personale, indiferent dacă Păltineanu a lovit sau nu pe Lăzărescu mai întâi cu scaunul ce s'a găsit în mâna lui;

Considerând că, Camera de punere sub acuzare nu declară că starea de violență și de surescitare a lui Păltineanu în contra recurentului era justificată și nici că Păltineanu a fost îndreptățit să comită agresiunea de mai sus; că, dar, Camera, în mod implicit, stabilește că actul lui Păltineanu a fost săvârșit fără drept; că, astfel fiind, agresiunea lui constituie, din punct de vedere legal, pe lângă atacul iminent, și atacul injust ce prevede art. 58 c. pen., și care legitimează apărarea;

Considerând că Camera de punere sub acuzare, declarând că recurentul nu a fost în legitimă apărare față de atacul lui Păltineanu săvârșit în condițiunile și împrejurările constatate în deciziunea ei, a apreciat greșit faptele în raport cu legea, și le-a dat o calificare eronată; că, prin aceasta a violat dispozițiunea art. 58 c. penal, și a pronunțat o deciziune casabilă;

Considerând că art. 58 al. 1 prevede că nu este nici o crimă, nici delict fapta săvârșită din cauză de legitimă apărare;

Considerând că recurentul găsimu-se în această stare, faptul ce i se impută nu poate forma obiectul unei urmăriri penale; că, dar, motivul de recurs este întemeiat, și deciziunea Camerei de punere sub acuzare prin care recurentul este pus sub acuzare pentru crima de rănire cauzătoare de moarte prevăzută și penată de art. 238 și 241 c. penal, urmează a fi casată, fără trimitere.

Pentru aceste motive, Curtea, casează fără trimitere etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 27 Martie 1922

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Gheorghe Furdui cu Socrate Constantinov

Deciziunea civilă No. 76

Dacă pentru anularea unui titlu executor pus pe o hotărâre judecătorească partea are deschisă calea contestației la executare, după procedura civilă rusă? — Art. 962 și 964 pr. civilă rusă.

În contra deciziunilor pronunțate în lipsă de Curtea de apel nu există dreptul de opozițiune. — Art. 770, 718, 727, 734, 777, 892, 376 și 379 pr. civ. rusă. — Comparație cu procedura română și geneveză.

1. Din termenii categorici și generali ai art. 762 pr. civ. rusă „toate contestațiunile contra executării”, rezultă că, pe lângă plângerile în contra executării neregulate a hotărârei de către Portărel, se poate face și contestație tinzând la înlăturarea executării hotărârei cerută de cel ce a obținut câștig de cauză și prin urmare când partea care pretinde, cum este în speță, că hotărârea ce se aduce la îndeplinire nu putea a se investi cu formula executorie, nefiind definitivă, și deci, ca atare, nesusceptibilă de executare, contestațiunea este admisibilă în principiu, căci e te o opunere la executarea însăși. Regulele din art. 962 și 964 pr. civ. rusă nu sunt speciale procedurii civile ruse, ci se găsesc și în alte coduri de procedură, precum în cel român și genevez.

2. În sistemul procedurii civile ruse dreptul de opoziție nu constituie o regulă generală care să decurgă nemijlocit din neprezentarea pârâtului la ziua judecătii, ci este condiționat de anumite împrejurări de fapt — astfel art. 721, — iar din dispozițiunile art. 718, No. 2 și 727 rezultă că dreptul de opoziție la Tribunal, în cazul din art. 721 este rezervat numai pârâtului, nu și reclamantului care nu poate ataca hotărârea dată în lipsa sa decât numai pe calea apelului.

În ce privește însă dreptul de opoziție în contra deciziunilor Curții de apel pronunțate în lipsă nici un text de lege nu-l prevede. Art. 779 se aplică numai la procedura urmată la Tribunal, iar nu și la Curtea de apel. În afară de aceasta, proba evidentă că în contra deciziunilor Curților de apel nu există dreptul de opoziție rezultă și din art. 892, pr. civ. rusă care, enumerând cazurile în cari o hotărâre intră în putere legală, nu distinge la No. 3, precum o face la No. 2 când este vorba de Tribunal, dacă judecata a avut loc în prezența sau în lipsa părților, ci pur și simplu că hotărârea intră în putere legală „când este dată de Curtea de apel”.

Obiecțiunea făcută că dispoziții similare cu acelea din art. 892 No. 3 se găsesc și în pr. civ. română, — art. 376 și în cea geneveză — art. 379 și totuși există drept de opoziție la Curtea de apel, nu este întemeiată, căci art. 376 român conține un al patrulea aliniat, care lipsește în art. 892 rus, iar art. 380 pr. civ. geneveză prevede modul cum dobândesc putere de lucru judecat hotărârile pronunțate în lipsă.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier M. Balș iar pe d-l av. Sevastian Teodorescu în susținerea recursului și

Deliberând,

Asupra motivului 1 de casare:

I. „Violarea art. 962, 964 combinat cu art. 1438, 1434 și cu art. 9 din procedura civilă rusă aplicabilă în Basarabia.

„Falșa aplicațiune a art. 792—807, 891—895 și 1092, 1197 din aceea procedură civilă. Exces de putere.

„Curtea de apel s. I din Chișinău, a judecat că dreptul de

contestație la executarea silită este, în principiu, inadmisibil ca inexistent, în sistemul pr. civ. rusă.

„Nu se poate recurge prin urmare, zice Curtea de apel pe această cale excepțională la repararea erorilor nededuse între părți, ca în speță, la anularea formulei executorie aplicată din greșală pe o hotărâre nedefinitivă, sau cum ar fi pe alta, dată fără citirea părților, sau necomunicată, ori executată contra unui terț care n'a participat în proces, etc.; rămânând deschisă numai calea recursului pentru părți și calea acțiunii directe pentru terți. Numai în două cazuri izolate și amândouă numai pentru greșelile Portăreilor la executare ar exista această cale.

„Soluția Curții de apel nu e legală, căci, după principiile textelor citate, contestația la executare în procedura civilă rusă, există în mod general, alături de calea recursului și a acțiunii directe — cea dintâi formând o cale extra-ordinară de retractare, celelalte două formând căi extra-ordinare de anulare, fiecare cu utilitatea și regulile lor proprii de aplicare, după cazuri”.

Având în vedere că din actele și lucrările aflate în dosarul instanței de fond, se constată că în Februarie 1921, Socrate Constantinov a intentat înaintea Tribunalului Ismail acțiune în contra lui Gheorghe Furdui spre a fi obligat să-i lase în plină proprietate și posesiune imobilul situat în orașul Ismail, str. Sf. Dumitru de jos; că, Tribunalul, prin sentința cu No. 45 din 9 Martie 1921, a admis acțiunea, și, prin consecință, a recunoscut reclamantului dreptul de proprietate asupra zisului imobil; că, în contra acestei hotărâri făcând apel atât Gh. Furdui cât și Socrate Constantinov, Curtea de apel din Chișinău prin deciziunea civilă No. 47 din 19 Mai 1921, dată în lipsa lui Gh. Furdui, a respins ca nefondat apelul acestuia, și primind pe cel făcut de Socrate Constantinov, a admis în totul acțiunea lui; că, la 8 Iunie 1921, Socrate Constantinov cerând și obținând investirea cu formula executorie a deciziunii Curții, se procede la executarea ei; că, în contra acestei executări Gh. Furdui face contestație la 26 Februarie 1921, la Curtea de apel invocând două motive, dintre cari, însă numai pe unul l'a susținut în instanță, și, anume, că deciziunea pusă în executare nu putea fi investită cu formula executorie, nefiind definitivă, deoarece fiind pronunțată în lipsa lui, ea este susceptibilă de opozițiune;

Că asupra acestui motiv, Curtea de Apel examinează mai întâi chestiunea: dacă pentru anularea unui titlu executor pus pe o hotărâre judecătorească, partea are deschisă calea contestațiunii la executare, adresată la instanța însăși care a investit hotărârea, sau numai aceea a recursului la instanța superioară;

Considerând că, prin deciziunea supusă recursului, Curtea de Apel a declarat după procedura civilă rusă, inadmisibilă o asemenea contestație;

Că, pentru a ajunge la această soluțiune, instanța de fond argumentează că sistemul procedurii ruse este strict formalist; că, legiuitorul rus nu a admis calea excepțională a contestațiunii decât în două cazuri, prin art. 962 și următor combinat cu art. 1092, 1197, 1438 și următori: 1. Contestația la Tribunalul prin care se face urmărirea, pentru neîndeplinirea reglementară de către portărel a formelor de urmărire; 2. Contestația la instanța care a dat hotărârea atunci când este interpretată greșit de portărel; că, în toate celelalte cazuri, atât debitorul urmărit cât și terții nu au deschis decât, sau calea recursului la instanța superioară conform art. 792, 799, 807, cod. procedura civilă rusă, sau calea ordinară a acțiunii principale la care trimite art. 1091, 1197, 1198, 1433, 1434 procedura civilă rusă; că, contestația de față, întemeiată pe faptul că se execută o hotărâre supusă opozițiunii neintrând în cele două categorii, nu este admisibilă;

Considerând că art. 962 și 964 procedura civilă rusă, dispun că „plăngerile pentru executarea nereglementară a hotărârei și toate contestațiile contra executărei, cu excepțiunea acelor care se referă la interpretarea hotărârei, sunt supuse examinărei Tribunalului în regiunea căruia se execută hotărârea; că contestațiile referitoare la interpretarea hotărârei executute, sunt supuse cercetărei Tribunalului care a dat hotărârea;

Considerând că aceste reguli nu sunt speciale procedurii civile ruse, ci ele se găsesc și în alte coduri de procedură, precum în cel român și cel genovez;

Considerând că din termenii categorici și generali ai art. 962 cod. procedura civilă rusă „toate contestațiile contra executărei”, rezultă că pe lângă plăngerile în contra executărei neregulate a hotărârei de către portărel, se poate face și contestație tinzând la înlăturarea executărei hotărârei cerută de cel ce a obținut câștig de cauză; că, prin urmare, când partea care pretinde, cum este în speță, că hotărârea ce se aduce la îndeplinire nu putea a se investi cu formula executorie, nefiind definitivă, și, deci, ca atare, nesusceptibilă de executare, contestațiunea este admisibilă în principiu, căci este o opunere la executarea însăși;

Considerând că, instanța de fond judecând altfel, a violat dispozițiunile art. 962 cod. procedura civilă rusă;

Asupra motivului II casare :

II. «Nemotivare și violarea art. 777 combinat cu art. 718 727 și cu art. 11 din procedura rusă. Violarea art. 924 procedura civilă rusă. Greșită interpretare a art. 892 din aceeaș procedură».

«Curtea de apel a judecat, de asemenea, că dreptul de opoziție la Curțile de apel, în civil, este inexistent în procedura civilă rusă, fiindcă nicăieri nu se prevede la Curte acest drept părții absente la înfățișare.

«Soluția Curții de apel nu e legală, fiindcă și după textele menționate, și după spiritul acestei proceduri dreptul de opoziție există la Curțile de apel în aceeaș măsură ca și la Tribunalele».

Considerând că din decizia supusă recursului se constată că Curtea de apel, examinează contestațiunea făcută de Gh. Furdul și în ipoteză că ar fi admisibilă, și, judecând-o în fond, și constatând că după legislațiunea rusă nu există dreptul de opozițiune în contra deciziunilor pronunțate în lipsă de Curtea de apel și că, deci, hotărârea ce se execută, era definitivă, respinge contestațiunea ca neintemeiată;

Că, pentru a ajunge la această soluțiune, instanța de fond argumentează că legiuitorul rus nu prevede dreptul de opoziție al părții absente la înfățișare înaintea Curții de apel; că art. 770 c. pr. civilă rusă statonicește că lipsa imprecinațiilor la raport, nu suspendă darea hotărârei, și, că art. 892 din același cod, prevede categoric, că hotărârea intră în putere legală îndată ce a fost dată de Curte, fără a mai distinge dacă a fost pronunțată contradictoriu sau în lipsa părților;

Considerând că, în sistemul procedurii ruse, dreptul de opoziție nu constituie o regulă generală care să decurgă nemijlocit din neprezentarea pârâtului la ziua judecării, ci este condiționat de anumite împrejurări de fapt; astfel art. 721 c. pr. civilă prevede că, dacă pârâtul s'a prezentat înainte de pronunțarea hotărârei asupra fondului și a dat explicațiuni verbale, hotărârea dată după aceea nu se socotește în lipsă, iar art. 721 dispune de asemenea că, hotărârea nu se socotește în lipsă: 1) Când pârâtul personal sau prin mandatar a luat oarecare parte în afacere și 2) când la ascultarea afacerii se găsea în sala de ședință;

Că, mai mult, din dispozițiunile art. 718, No. 2 și 727 c. pr. civilă rusă, rezultă că dreptul de opoziție,

în condițiile de mai sus, este rezervat numai pârâtului, căci acest articol prescrie că, dacă reclamantul nu se prezintă, Tribunalul întrerupe cercetarea afacerii, sau, dacă pârâtul stăruie, procedează la judecată și dă hotărârea după regulile generale, iar hotărârea astfel pronunțată, nu poate fi atacată de reclamant, decât numai pe calea apelului (art. 734);

Considerând că nu există nici un text de lege care să prevadă și să reglementeze dreptul de opozițiune în contra deciziunilor Curții de apel pronunțate în lipsă; că, deși art. 777 c. pr. civ. rus arată „că în toate cazurile pentru cari articolele precedente nu sunt stabilite reguli speciale, la cercetarea afacerilor înaintea Curții, se aplică regulile stabilite pentru Tribunalul regional”, totuși nu se poate deduce, de aici că dreptul de opoziție recunoscut părții la prima instanță trebuie admis și în apel, căci din termenii acestui articol și din dispozițiunile înserate în articolele din secțiunea a doua „despre cercetarea afacerilor introduse pe cale de apel la Curtea de apel”, din care face parte art. 777, rezultă lămurit că el se referă la procedura de urmat pentru judecarea însăși a unei afaceri înaintea Tribunalului, iar nu la căile de retractare a hotărârei pronunțată de prima instanță;

Că, în afară de acestea, în ipoteza că ar trebui aplicate regulile dela Tribunal, dispozițiunile art. 718 c. pr. civ. rus din secțiunea a doua relativă la «hotărârea în lipsă» a Tribunalelelor regionale nu-și pot avea aplicațiunea la procesele înaintea Curții de apel, atât față cu dispozițiunea specială din art. 770 c. pr. civ. rus după care în apel «lipsa imprecinațiilor la raport nu suspendă darea hotărârei fără ascultarea explicațiunilor verbale», cât și față cu dreptul, că aliniatul No. 2, al art. 718 conferă reclamantului absent dreptul de a reînoui procesul printr-o nouă acțiune, ceea ce ar face neterminabile judecățile;

Considerând că după art. 892 c. pr. civ. rus, hotărârea intră în putere legală: 1) când a fost dată de Tribunalul regional și imputerniciei nu au apelat-o în termenul stabilit; 2) când a fost dată de către Tribunalul regional în lipsă, și nu s'a făcut contra ei, în termenul stabilit, nici opozițiune, nici apel, 3) când este dată de Curtea de apel;

Considerând că din faptul că art. 892 No. 3, nu distinge precum o face când este vorba de Tribunal, dacă judecata a avut loc în prezența sau în lipsa părților, rezultă în mod evident că nu există dreptul de opoziție în contra deciziunilor pronunțate în lipsă de Curtea de apel;

Considerând că obiecțiunea făcută de recurrent cum că dispozițiuni similare cu aceia din art. 892 No. 3, se găsesc și în codul pr. civ. român, art. 376 și în cel genovez, art. 379 și totuși există dreptul de opoziție la Curtea de apel, nu este intemeiată, căci art. 376 c. pr. civ. român, conține un al patrulea aliniat, care lipsește în art. 892 c. pr. civ. rusă, și care, ocupându-se de hotărârile date în lipsă arată când ele devin desăvârșite; iar, în codul de procedură civilă genovez, art. 380 prevede modul cum dobândesc putere de lucru judecat hotărârile pronunțate în lipsă;

Că astfel fiind, Curtea de apel nu a violat niciun text de lege, și nu a comis niciun exces de putere când a respins ca nefondată contestațiunea făcută de G. Furdul;

Considerând că, întrucât Curtea de apel a judecat contestațiunea și în fond și întrucât motivul al doilea de casare nu este intemeiat, recursul devine nefondat și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 21 Mai 1923

Președinția d-lui VICTOR ROMNICEANU, Prim-Președ.

N. Schina, C. Dinulescu și Gh. Constantinescu

Decizia penală No. 1159

Camera de punere sub acuzare. — Compunerea ei în caz de lipsă a unora din membrii. — Tragerea la sorți. Nearătarea în procesul verbal că s'au tras la sorți din toate secțiunile. — Art. 30 și 16 legea org. judecătorești.

Greva funcționarilor publici. — Dacă intră în prevederile art. 180 c. pen. — Soluție afirmativă.

1. Din cuprinsul art. 30 și 16 legea org. judecătorești rezultă că în cursul anului pentru ca o tragere la sorți pentru complectarea lipsurilor motivate ale membrilor unei camere de punere sub acuzare sau ai unei secțiuni, să fie legală, trebuie să se facă în ședință publică în prezența ministerului public și din membrii tuturor secțiunilor, iar nu numai din unele secțiuni. Dela această dispozițiune nu se face excepțiune decât în cazul prevăzut de art. 30 alin. final, și anume în cazul când prin această tragere la sorți s'ar descomplecta unele secțiuni, caz în care președintele are dreptul să înlătore dela tragerea la sorți pe membrii acelor secțiuni.

Prin urmare, în speță, deși din procesul verbal de tragere la sorți se constată că pentru a complecta locurile a doi membrii în camera de acuzare, primul președinte a tras la sorți numai dintre consilierii prezenți la s. I și II, și nu vorbește nimic de s. III și IV. — totuși din moment ce arată că tragerea la sorți s'a făcut conform art. 30 și 16 legea org. jud., rezultă că el a avut în vedere aceste texte, și că dacă a înlăturat pe judecătorii de la s. III și IV, a făcut o potrivită grijei ce-i este dată prin art. 30 partea finală, de a nu descomplecta acele secțiuni cari evident aveau în acea zi puțini judecători prezenți.

2. Faptul de a provoca pe funcționari la o grevă generală este de o gravitate capitală, căci dacă greva ar reuși pe deplin viața Statului ar fi fost întreruptă și s'ar fi constituit starea de desordine și anarhie în locul stării legale, armoniei și ordinii sociale, armonie asigurată prin legi cari organizând diferite servicii necesare pentru existența Statului, determină atribuțiile și îndatoririle funcționarilor, și deci a îndemna pe funcționarii publici să părăsească serviciile lor, înseamnă a-i provoca direct la nesupunere către aceste legi.

Dacă pentru părăsirea serviciului nu este edictată nici o pedeapsă, în afară de pedeapsa disciplinară, în faptul de a îndemna la aceasta, legiuitorul a văzut un pericol social mai mare și de aceea prin art. 181 c. p. a înscris faptul de a provoca la nesupunere către legi, ori cari ar fi ele, fără nici o deosebire, precum și la nesupunerea către autoritățile constituite, indiferent dacă asemenea provocări au avut ori nu efect.

Pe lângă aceasta părăsirea serviciului de funcționar constituie și o nesupunere către autoritățile constituite, mai ales când ar fi dovedit că fiind invitați de capii acestor autorități să reia serviciul, ar fi refuzat.

Curtea,

În complectul de divergență conform art. 20 din legea organică a acestei Inalte Curți, recurentul N. Schina și d-l avocat Pompiliu Ioanițescu au dezvoltat motivele de casare;

Ascultând pe d-l procuror general N. Procopescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului 1 de recurs rămas în divergență:

«Viclarea art. 30 și 16 din legea org. judecătorească. Reaua compunere a instanței.

«Decizia camerei de punere sub acuzare, este dată și de doi d-ni judecători, d-nii consilieri Manu și Ioanid, cari nu fac parte din Cameră, dar despre cari decizia spune — că au eșit la sorți în locul d-lor Sp. Popescu și Gr. Pherechide, cari lipsește».

«Ori după art. 30 și 16 din legea de organizare, lipsurile motivate, a judecătorilor camerei se împlinesc prin tragere la sorți în ședință publică, față cu ministerul public, din toți judecătorii aflați prezenți la toate secțiunile Curții.

«Această dispozițiune este de ordine publică și nefiind respectată, instanța a fost rău constituită cu toate consecințele legale ale acestei rele constituirii. În orice fel de ipoteză, deoarece la tragerea la sorți nu a luat parte grefierul sau ajutoarele sale dela secțiunea I a a Curții, ci grefierul Stoianovici dela secția II-a, tragerea la sorți tot nu este valabilă și instanța nu a fost bine compusă prin netragerea regulată la sorți a consilierilor cari au complectat camera de punere sub acuzare, și anume pe faptul că s'au pus în urnă numai numele consilierilor dela secția I-a și a II-a iar nu a consilierilor dela toate secțiunile, omițându-se fără nici un motiv d-nii consilieri dela secția III-a și a IV a a Curții».

Având în vedere că prin decizia supusă recursului de față, camera de punere sub acuzare a Curții de Apel din București a respins ca nefondat apelul făcut de recurentii N. C. Schina, C. Dinulescu și G. Constantinescu în contra jurnalului No. 8094 din 26 Aprilie 1923, a Tribunalului Ilfov secția I-a c. c. prin care Tribunalul confirmase mandatele de arestare emise contra lor de judecătorul de instrucție al cab. II de pe lângă acest Tribunal, pentru faptul că au îndemnat pe funcționarii publici la grevă și la nesupunere către legi;

Având în vedere că prin motivul de casare de mai sus, recurenții susțin că s'au violat dispozițiunile art. 30 și 16 din legea pentru organizarea judecătorească prin aceia că tragerea la sorți a consilierilor cari au compus camera de punere sub acuzare, a fost violată, deoarece tragerea la sorți nu s'a făcut din judecătorii prezenți aflați la toate secțiunile Curții, ci numai din acei a secțiunilor I-a și II-a;

Considerând că potrivit art. 30 din legea pentru organizarea judecătorească, când în cursul anului, unul sau mai mulți membrii, lipsesc dintr-o secțiune, sau dintr-o cameră de punere sub acuzare, Primul președinte procede conform art. 16 la îndeplinirea golurilor, prin tragere la sorți, astfel că atât în camera de punere sub acuzare cât și în fiecare secțiune să rămână numărul prescris pentru a putea pronunța o deciziune;

Considerând că conform art. 16 din legea de organizare judecătorească, tragerea la sorți se face cu bile în ședință publică și față cu ministerul public, dintre membrii prezenți din alte secțiuni;

Considerând că din însăși cuprinsul acestor articole cum și din desbaterile ce au avut loc în parlament cu ocazia votării lor, rezultă că în cursul anului, pentru, ca o tragere la sorți pentru complectarea lipsurilor motivate ale membrilor unei Camere de pune sub acuzare sau ai unei secțiuni, să fie legală, trebuie să se facă în ședință publică în prezența ministerului public și din membrii tuturor secțiunilor, iar nu numai din unele secțiuni;

Că dela această dispozițiune de ordin general nu se face excepțiune decât în cazul prevăzut de art. 30 partea finală, și anume în cazul când prin această tragere la sorți s'ar descomplecta unele secțiuni, caz în care primul președinte are dreptul să înlătore dela tragerea la sorți pe membrii acelor secțiuni;

Că prin urmare, în speță, deși din procesul-verbal de tragere la sorți al judecătorilor cari au complectat Camera de punere sub acuzare în lipsa motivată a d-lor consilieri Sp. Popescu și Gr. Ferechide, încheiat în ziua de 27 Aprilie 1923, de primul președinte al Curții de

apel București, — se constată că s'a procedat la tragerea la sorți cu bile numai dintre consilierii prezenți la secțiunile I-a și a II-a, și nu se vorbește nimic de secțiunile III și IV, — totuși din moment ce se arată în el că tragerea la sorți s'a urmat conform art. 30 și 16 din legea pentru organizarea judecătorească, rezultă de aci că primul președinte a avut în vedere aceste articole și că dacă a înlăturat dela această tragere pe judecătorii secțiunilor III și IV, a făcut o potrivită grijei ce-i este dată, prin art. 30, partea finală, de a nu d'scomplecta aceste secțiuni cari evident aveau în acea zi puțini judecători prezenți;

Având în vedere că de asemenea din același proces-verbal se constată că tragerea la sorți a consilierilor cari au pronunțat decizia atacată cu recurs, s'a făcut în ședință publică cu bile și în prezența ministerului public și a grefierului;

Că așa fiind, condițiunile cerute de art. 30 și 16 l. pentru organizarea judecătorească, au fost îndeplinite la constituirea Camerii de punere sub acuzare și recurenții nu se pot plânge de reaua constituire a instanței ce i-a judecat;

Că, deci motivul I suplimentar de recurs este neîntemeiat.

Asupra motivului II de recurs rămas în divergență :

«Violarea art. 181 din codul penal, întrucât Camera nu constată, pentru a putea motiva confirmarea mandatelor, întrunirea elementelor acestui delict, care nu poate avea nici o aplicare în cauză, întrucât funcționarii nu au cerut schimbarea formei de guvernământ, — căci legea vorbește de instituții, nu de persoanele cari sunt tre ătoare — ci au cerut numai condițiuni umane de retribuțiune, așa cum a cerut și magistratii și militarii».

Considerând că preveniților se impută faptul că prin cuvinte rostite în public, au provocat pe funcționarii publici la o grevă generală, adică să părăsească cu toți serviciul și să refuze de a și mai îndeplini însărcinările ce au fiecare în funcțiunile pe cari le ocupă;

Considerând că acest fapt este de o gravitate capitală, căci dacă o asemenea grevă cu caracterul ei general, așa cum a fost concepută, ar fi reușit, pe deplin, viața Statului ar fi fost întreruptă și s'ar fi substituit starea de dezordine și anarhie în locul stărei legale și a ordinii sociale, Statul ar fi fost amenințat în existența lui chiar;

Considerând că această armonie și ordine socială este asigurată prin legi cari, organizând diferite servicii necesare pentru existența Statului, determină atribuțiunile și îndatoririle funcționarilor;

Că, dar, este evident că a îndemna pe funcționarii publici să părăsească serviciile ce le sunt încredințate, înseamnă a-i provoca direct la nesupunere către aceste legi;

Că este adevărat că funcționarii nu sunt obligați să păstreze și să rămână fără voia lor în funcțiunile în cari au fost numiți, nu e mai puțin adevărat însă că pe cât timp ei se găsesc în funcțiune nedemisionați, părăsirea serviciului constituie din partea lor o nesupunere către legi;

Considerând că dacă pentru funcționari, în caz de părăsirea serviciului, nu este edictată nici o pedeapsă, afară de cele disciplinare, nu tot așa este însă pentru aceia cari îi îndeamnă la aceasta prin vreunul din mijloacele anume arătate, legiuitorul cu drept cuvânt a văzut în faptul unui asemenea îndem, din cauza generalității lui, un pericol social mai mare și de aceea prin art. 181 cod. penal, a incriminat faptul de a provoca la nesupunere către legi, oricare ar fi ele fără nici o deosebire, precum și la nesupunerea către autoritățile

constituite, independent dacă asemenea provocări au avut ori nu efect;

Considerând că pe lângă acestea, părăsirea serviciului de funcționar constituie și o nesupunere către autoritățile constituite, mai ales atunci când ar fi dovedit că fiind invitați de Capii acestor autorități să reia serviciul, ei ar fi refuzat;

Că, dar, din ambele puncte de vedere provocarea imputată preveniților intră în prevederile art. 181 c. pen. și prin urmare motivul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Audiența dela 9 Mai 1922

Președinția d-lui D. ISTRATI, Președinte
Paul Blumenfeld și Leon Franko cu Firmă S. Benaroyo & Comp.
Decizia comercială No. 4

Sechestrul asigurător. — Materie comercială. — Aplicarea art. 907 și 908 c. comercial. — Creanță neajunsă la termen. — Dare de cautiune. — Deosebire de poprire. — Art. 613, 445 și 740 pr. civilă.

1. Art. 907 și 908 din codul de comerț, fiind niște dispozițiuni de procedură, întrucât ele arată modul și forma în care se poate cere și încuviința un sechestrul asigurător, sunt deci privitoare la exercițiul acțiunilor comerciale, precum indică chiar titlul sub care sunt așezate, urmează de aci că ele au rămas în vigoare și în urma modificării codului de procedură civilă dela 1900, și deci trebuie a fi observate aceste dispozițiuni decât ori se cere înființarea unui sechestrul asigurător în materie comercială, iar nu dispozițiunile art. 613 pr. civilă.

2. Art. 613 pr. civilă nu dispensează de cautiune pentru înființarea unui sechestrul asigurător, decât pe creditorii a căror creanță este constatată printr'un act scris și este ajunsă la termen, spre deosebire de art. 445 dela materia popririi, care nu prevede condiția ca creanța să fie ajunsă la termen.

3. Când Tribunalul în mod eronat a încuviințat înființarea unui sechestrul asigurător, fără a supune pe reclamant la dare de cautiune, această eroare poate fi îndreptată de Curte, obligând pe reclamant a depune o cautiune, căreia să subordoneze menținerea sechestrului, întrucât nu este vorba în speță de o călcare a unei forme care a pricinuit o vătămare ce nu se poate îndrepta decât anulând actul.

Curtea,

Asupra apelului introdus de Paul Blumenfeld și Leon Franko în contra sentinței comerciale cu No. 428 din 1920 a Trib. Ilfov s. I comercială, apel trimis în judecata acestei Curți, în urma casării deciziunei comerciale No. 17 din 1921 a Curții de Apel Buc. s. I de către Înalta Curte de Casație s. III, prin decizia No. 1162 din 14 Noembrie 1921;

Având în vedere că prin sentința No. 428 din 1920 a Trib. Ilfov s. I comercială s'a respins ca nefondată contestația făcută de Leon Franko și Paul Blumenfeld, cu petiția înreg. la No. 38742 din 1920, în contra sechestrelor asigurătoare înființate pe baza jurnalului No. 8789/920 și 9209/920, după cererea firmei Benaroyo & Comp.;

Având în vedere actele aflate la dosar, desbaterile

urmate și ascultând pe apelanți în susțineri și pe intimat în obiecțiunile sale;

Având în vedere că se constată că firma socială S. Benaroyo et Co. a intentat acțiune comercială contra lui Paul Blumenfeld și Leon Franko la 11 Decembrie 1919, pe baza unei convențiuni cu data de 21 August 1919 și a scrisorilor din 26 și 30 August, pentru plata sumei de 637.815 lei, care reprezintă beneficiul de 6%, la suma de 5315.124 franci francezi, valoarea unui transport compus din 27 vagoane de marfă pe care a cumpărat-o Benaroyo et Co. dela numita firmă prin convenția dela 21 Aug. 1919 și apoi prin scrisoarea din 25 Aug. 1919, a autorizat pe Paul Blumenfeld și Leon Franko a vinde mai departe această marfă, cu condiția de a-i plăti lui Benaroyo et Co., un beneficiu de 6%, iar în cazul când noul cumpărător ar refuza marfa la sosirea ei, să fie obligați Blumenfeld și Franko să întrebe pe Benaroyo dacă acesta n'ar voi să păstreze marfa asupra sa;

Că odată cu intentarea acestei acțiuni, Benaroyo et Co. a cerut și înființarea unui sechestrul asigurător, pe averea firmei Blumenfeld și Leon Franko; că Trib. Ilfov s. I com. prin jurnalele No. 8789/920 și 9289/920 a încuviințat sechestrul asigurător pe baza menționatei convențiuni și a celor două scrisori prezentate de reclamantul Benaroyo et Co.

Că Paul Blumenfeld și Leon Franko prin petiția înreg. la No. 38742 din 29 Iulie 1920, au făcut contestațiune în contra sechestrului asigurător, contestațiune care a fost respinsă ca nefondată prin sentința No. 428 din 1920 a Trib. Ilfov s. I;

Că în contra acestei sentințe, Paul Blumenfeld și Leon Franko au făcut apelul de față;

Având în vedere că Paul Blumenfeld și Leon Franko își sprijină contestațiunea pe motivul că sechestrul asigurător nu putea să fie încuviințat decât pe baza unei cautiuni, întrucât reclamantul nu are o cambie sau alt efect comercial la ordin sau la purtător protestat, cum prevede art. 908 c. com., și în orice caz reclamantul nu are nici măcar o creanță ajunsă la termen, cum cere art. 613 pr. civ.;

Având în vedere că după art. 907 c. com., partea interesată într-o cauză comercială va putea deodată cu intentarea acțiunii să ceară a se pune un sechestrul asigurător asupra averii mobile a debitorului său, conform art. 613 și următorii din pr. civilă, după deosebirea arătate la art. 908;

Că după art. 908, sechestrul nu se poate înființa în materie comercială decât numai cu dare de cautiune, afară de cazul când cererea de sechestrul se face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător protestat de neplată;

Că legiuitorul a fost mai exigent în materie comercială, din cauză că aplicarea sechestrului pe averea unui comerciant poate avea consecințe mult mai importante ca în civil și de aceea a luat mai multe garanții pentru a îngădi dreptul creditorului de a obține înființarea unui sechestrul pe averea debitorului său;

Având în vedere că dispozițiunile art. 908 din codul de comerț nu au fost abrogate prin art. 740 din codul de procedură civilă din 1900, precum se susține de intimatul Benaroyo et Co., deoarece art. 740 pr. civ. dispune formal că regulile de procedură cuprinse în codul comercial, chiar contrarii procedurii civile, rămân în vigoare, dispozițiune care face aplicația principiului: *specialia non derogant generalibus*;

Considerând că art. 907 și 908 c. com. fiind niște dispozițiuni de procedură, întrucât ele arată modul și forma în care se poate cere și încuviința un sechestrul

asigurător, sunt deci privitoare la exercițiul acțiunilor comerciale, precum indică chiar titlul sub care sunt așezate, urmează de aci că ele au rămas în vigoare și în urma modificării codului de procedură civilă dela 1900 și deci trebuie a fi observate decât ori ne aflăm în materie comercială;

Considerând că, chiar în ipoteza că ar fi aplicabil în speță dispozițiunile art. 613 pr. civ. precum se susține de intimatul Benaroyo et Co., dânsul nu se găsește în cazul de a cere înființarea unui sechestrul asigurător, fără dare de cautiune; deoarece art. 613 pr. civ. nu dispensează de cautiune, decât pe creditorii a căror creanță este constatată printr'un act scris și este ajunsă la termen, spre deosebire de art. 445 dela materia poprirei, care nu prevede condiția ca creanța să fie ajunsă la termen;

Că în speță, din scrisorile prezentate de firma reclamantă Benaroyo et Co., cu ocazia cererii de sechestrul asigurător nu se constată că creanța ce face obiectul procesului de fond este ajunsă la termen, această chestiune urmând a se discuta cu ocazia debaterii fondului litigiului dintre părți, când vor fi lichidate pretențiunile reclamantului relativ la beneficiul de 6% ce pretinde asupra revinderii celor 27 de vagoane de marfă, ce cumpărase prin convenția din 21 August 1919;

Că dar, Tribunalul în mod eronat a încuviințat înființarea sechestrului asigurător în speță, fără a supune pe reclamant la dare de cautiune;

Ca această eroare a Tribunalului poate fi îndreptată de Curte, obligând pe reclamant a depune o cautiune, nefiind vorba în speță de o călcare a unei forme care a pricinuit o vătămare ce nu se poate îndrepta decât anulând actul;

Că apreciind, Curtea fixează cautiunea la suma de 250.000 lei ținând seamă că valoarea obiectului litigiului este de 637.815 lei, cautiune care urmează a subordona menținerea sechestrului asigurător încuviințat de Tribunal, admitându-se în acest sens contestațiunea făcută de Paul Blumenfeld și Leon Franko.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Remus C. Benișache, Curtea admite în parte apelul etc.

(ss) D. Istrati, Al. Anastasiu, G. L. Dimitriu, Remus C. Benișache, Sava Cristescu.

Grefier, (ss) M. Buiuc.

TRIBUNALUL IASI SECȚIA I-a

Audiența dela 15 Mai 1923

Președenția d-lui E. P. STĂNESCU, Judecător

Petru Cotoglu cu Iancu Megalopol

Sentința civilă No. 113

Plata. — Neprecizarea locului în contract unde să se facă plata. — Datorie cherabilă. — Art. 1104 c. civ. — Legea din 26 Iulie 1921 și caracterul ei. — Legea de închirieri dela 23 Aprilie 1922 și sporurile.

1. Părțile nehotărând prin convenție locul unde are să se facă plata, se aplică regula generală din art. 1104 c. civ., care prevede că plata, în lipsă de convenție, să se facă la domiciliul debitorului, în speță la al chiriașului.

Dacă datoria este cherabilă, clauza rezilierii de drept a contractului, în caz de neplată la termen, nu operează decât din momentul când creditorul s'a prezentat la domiciliul debitorului și a cerut plata fără s'o capete.

Legea din 26 Iulie 1921, nu face decât să simplifice formalitățile ofertei reale în materie de plată a chiriei și lasă neștirbite regulile de drept comun privitoare la locul plății.

2. Legea din 23 Aprilie 1922 enumeră printre contractele cărora le acordă spor și pe cele în curs de executare, încheiate sub imperiul decretelor-legi anterioare (art. 1, alin. 1); iar prin expresiunea „contracte în curs de executare” legiuitorul nu putea înțelege decât contractele, care expirau după data până la care prelungea contractele, deoarece acesta era înțelesul, pe care doctrina și jurisprudența îl dădeau acestei expresiuni cu ocazia discuțiilor asupra aceleiași chestiuni născută sub regimul decretului-legi anterior, pe care legiuitorul din 1922 este evident a voit să le curme.

3. A se pretinde că legea n'a acordat spor decât la contractele pe care le prelungește, atunci cuvintele „contractele în curs de executare” din art. 1 ar trebui înlăturate ca inutile, deoarece expresiunile precedente „contractele ale căror termene expiră la 6 Mai 1923” și „cele care expiră în cursul acestui an” îmbrățișează absolut toate contractele, care aveau la data legii nevoie de prelungire.

Tribunalul,

Având în vedere că Petru Cotoglu, chiamă în judecată, potrivit legii proprietarilor, pe Iancu Megalopol pentru a se constata că s'a reziliat de drept pe ziua de 26 Octombrie 1922, st. v., în virtutea unui pact comisor expres, contractul, prin care cel dintâi închiriaza celui de al doilea o prăvălie din imobilul, situat în Piața Unirei. No. 5 și a se ordona evacuarea imobilului obligându-se tot odată chiriașul la plata sumei de 10000 lei, neplătit pe semestrul April 1922 și chiria de 2000 lei cu sporul de 4000 lei pe semestrul Octombrie 1922;

Având în vedere, în ce privește rezilierea că din contractul dintre părți se constată că chiria anuală este de 4000 lei plătită anticipat în două rate egale la termenele de 23 April și 26 Octombrie cu condiția rezilierii de drept a contractului pentru neplată;

Considerând că părțile nehotărând nimic prin convenție cu privire la locul unde are să se facă plata urmează a se aplica regula generală din art. 1104 c. civ. care prevede că plata în lipsă de convenție, se va face la domiciliul debitorului, în speță la al chiriașului;

Considerând că atunci când datoria este cherabilă clauza rezilierii de drept a contractului în caz de neplată la termen nu operează decât dacă și din momentul când creditorul s'a prezentat la domiciliul debitorului, și a cerut plata fără să o capete;

Având în vedere că în speță chestiunea dacă acest demers, pe care proprietarul era obligat să-l facă pentru a se putea prevala de pactul comisor expres, a fost sau nu făcut la timp este un punct controversat de părți;

Considerând că această chestiune se lămurește complet în favoarea chiriașului prin răspunsurile la interogator ale proprietarului, fără ajutorul depozițiilor martorilor; în adevăr: proprietarul afirmă că s'a prezentat de două ori la chiriaș: întâia oară la 25 Octombrie 1922, adică în ajunul termenului de plată, când cererea chiriei era prematură și a doua oară la câteva zile după 26 Octombrie, când chiriașul, după însăși afirmațiunea proprietarului, se liberase, potrivit legii din 26 Iulie 1921, prin depunerea chiriei la Ad-ția financiară;

Considerând că chiar în cazul, când, precum susține apărătorul proprietarului răspunsul acestuia la interogator n'ar fi complet și că el ar fi mers de trei ori la domiciliul chiriașului, soluția rămâne aceeași, deoarece din răspunsul la prima întrebare a interogatorului rezultă în mod evident că prezentarea omisă în răspuns nu putea avea loc, în ordine cronologică, decât între cele două de care vorbește răspunsul, și atunci venirea proprietarului a treia oară, când chiriașul era liberat prin consențământ, arată lămurit voința lui de a nu se prevala de pactul comisoriu pentru neplata chiriei cu ocazia celei de a doua prezentări;

Considerând că, oricum, proprietarului îi vine sarcina de a dovedi că a mers la domiciliul chiriașului pentru a cere plata și atunci, depozițiile martorilor propuși de el fiind contrazise de depozițiile martorilor propuși de chiriaș, dovada trebuie privită ca nefăcută;

Considerând că afirmația proprietarului, că chiriașul pentru a evita efectul pactului comisor expres trebuia ca cel mai

târziu a dova zi de Sf. Dumitru să consemneze chiria, este neîntemeiată, pentru că legea din 26 Iulie 1921 nu face decât să simplifice formalitățile ofertei reale în materie de plată a chiriei și lasă neștirbite regulile de drept comun privitoare la locul plății, cari impun proprietarului, când chiria este cherabilă, obligațiunea de a merge la domiciliul chiriașului pentru a o primi;

Considerând că neplata sporului de chirie la termen nu poate nici ea atrage rezilierea contractului, pentru că, în speță fiind vorba de un contract în curs de executare, există controversă asupra chestiunii dacă la aceste contracte se datorează sau nu spor și chiriașul putea nădăjdi ca chestiunea adusă înaintea justiției să se soluționeze în favoarea sa;

Considerând prin urmare că în speță clauza rezolutorie expresă neoperând, contractul nu este reziliat și deci cererea de evacuare trebuie respinsă ca neîntemeiată;

Asupra celui de al doilea capăt de cerere privitor la plata cu titlu de daune a sporului legal de chirie pe semestrul April 1922 și a chiriei cu sporul ei pe semestrul Octombrie același an:

Având în vedere că din certificatul No. 15208/922 al judecătoriei ocolului I urban Iași constatându-se că chiriașul a depus rata de chirie în sumă de 2000 lei pe semestrul Octombrie 1922, rămâne a se vedea dacă se datorește sporul legal, care în speță este de 8000 lei, deoarece conform art. 1 din legea din 14 April 1922, chiria pentru prăvălie este fixată la cincincinze la suta din chiria de la 23 April 1916, iar la această dată, pentru prăvălia de care e vorba, chiria era, după cum rezultă din contractul vizat de Ad-ția financiară Iași No. 108 din 915, de 2400 lei anual;

Având în vedere că la data de 23, April 1922, când citata lege a intrat în vigoare, contractul dintre părți era în curs de executare întrucât începea la 23 April 1920 și trebuia să expire la 23 April 1923; că prin urmare trebuie soluționată chestiunea, discutată de părți, dacă contractele în curs de executare beneficiază sau nu de sporul legal;

Considerând că soluțiunea afirmativă este aceea care trebuie primită, pentru că, mai întâi de toate, ea rezultă din termenii legii, care enumără printre contractele cărora le acordă spor și pe cele „în curs de executare încheiate sub imperiul decretelor legi anterioare” (art. 1 al I); iar prin expresiunea „contracte în curs de executare” legiuitorul nu putea înțelege decât contractele, deoarece acesta era înțelesul, pe care doctrina și jurisprudența îl dădeau acestei expresiuni cu ocazia discuțiilor aprinse asupra aceleiași chestiuni născută sub regimul decretului lege anterior, discuțiuni, pe cari legiuitorul din 1922 este evident că a voit să le curme;

Considerând în al doilea loc, că această soluțiune este conformă cu echitatea, întrucât sub imperiul decretelor anterioare voința proprietarului fiind îngăduită de lege, el nu putea stipula o chirie peste maximum legal și ar fi nedrept ca proprietarul să suferă pentru că a respectat legea,—motiv care de bună seamă a și inspirat pe legiuitor când a adoptat această soluțiune, după cum ni-o indică precizarea pe care o dă prin cuvintele: „încheiate sub imperiul decretelor legi anterioare”, care trebuie să rețină toată atențiunea noastră în această discuțiune;

Considerând, în al treilea rând, că dacă am primi soluțiunea contrară, care întemeindu-se în primul loc pe construcția sintactică a primului alineat din art. 1, pretinde că legea n'a acordat spor decât la contractele pe care le prelungește, atunci cuvintele: „contractele... în curs de executare” din art. 1 al. I ar trebui înlăturate ca inutile, deoarece expresiunile precedente: „contractele ale căror termene expiră la 6 Mai 1923” și „cele care expiră în cursul acestui an” îmbrățișează absolut toate contractele care aveau la data legii nevoie de prelungire; — nu se poate însă în lăntura amintita expresiune, numai pentru respectul sintaxei, cât timp ea dacă nu se împacă, din cauza construcțiunii frazei, cu dispoziția privitoare la prelungire, este însă în foarte bună legătură cu dispozițiunea referitoare la spor;

Considerând în sfârșit că soluția afirmativă rezultă indirect din răspunsul dat de ministrul justiției, cu ocazia debaterilor parlamentare asupra proiectului de lege, la întrebarea unui deputat, dacă beneficiază sau nu de spor și „contractele încheiate înainte de război și cari expiră după 23 April 1923; răspunsul a fost: „aceste contracte fiind făcute în-

naintea decretelor legi și expirând după această lege nu cad sub regimul legii de astăzi, răspuns care implică ideea că toate contractele, cari nu întrunesc aceste două condițiuni, adică: să fie încheiate înaintea decretelor-legi și să expire după legea actuală, beneficiază de spor; și această idee răsară și mai evident dacă raportăm cuvintele: «făcute înaintea decretelor legi din răspunsul ministrului la expresiunea încheiată sub regimul decretelor legi anterioare» din lege;

Având în vedere că în sprijinul soluțiunii negative s'aduc patru argumente principale: întâi, modul cum este redactat aliniatul I din art. 1, din care rezultă că legiuitorul acordă spor tuturor contractelor, pe cari le prelungește, prin urmare contractele cari nu sunt susceptibile de prelungire nu sunt primitoare nici de spor; — al doilea, considerațiunea că sporul fiind un echivalent, o compensațiune acordată proprietarului pentru știrbirea adusă dreptului său de proprietate prin prelungirea forțată a contractului, el este o consecință necesară, o urmare echitabilă a prelungirii și ca atare nu se poate aplica contractelor, cari nu se prelungește; — al treilea proprietarul consimțind în deplină libertate de voință la un termen mai lung decât al prelungirii legale a considerat ca avantajos pentru sine un asemenea contract și prin urmare este obligat a-l executa atât în ce privește termenul cât și în ce privește cuantumul chiriei, — și al patrulea argument, care este ca un fel de chee de boltă al întregului sistem, anume întrebarea: «ce rost au atunci cuvintele «cele în curs de executare» din art. 1? acest răspuns este: contractele, «în curs de executare» de care vorbește art. 1 sunt cele care expiră în răstimpul dintre 31 Decembrie 1922 și 6 Mai 1923, pentru că prin vorbele anterioare: «contractele cari expiră în cursul acestui an» trebuie să înțelegem numai pe cele cari sfârșesc până la 31 Decembrie 1922, iar nu pe toate cele cari expiră în tot cursul anului locativ 1922-1923;

Considerând în ce privește primul argument, că moduli de exprimare al aliniatului I, care pune contractele în curs de executare nesusceptibile de prelungire printre cele pe cari legiuitorul le prelungește se explică printr-o greșală de redacție, căci altfel, precum s'a spus mai sus ele ar trebui suprimate ca inutile, ceace nu i'admisibil atât timp cât prezența, lor în lege se explică prin voința legiuitorului de a le acorda și lor sporul, pe care-l acordă contractelor prelungite;

Considerând în ce privește al doilea argument care pune sporul în corelație necesară cu prelungirea este cu desăvârșire inexact, pentru că nu toate legile, cari au prelungit contractele au sporit și chiriile, cum ar fi trebuit să facă dacă sporul ar fi o compensație a prelungirii, exemplu: legea măsurilor excepționale; — apoi nici proporția nu este între timpul prelungirii și cuantumul sporului, cum ar fi fost rațional dacă sporul ar fi o urmare echitabilă a prelungirii, exemplu: decretul legii 1420 920 prelungește contractele pe doi ani și acordă numai un spor de 40 și 75% pe când legea din 14 April 1922 acordă prelungire numai pentru un an și dă un spor cu mult mai mare 100, 200, 400%, în sfârșit nici timpul pentru care se acordă sporul nu corespunde totdeauna exact cu timpul prelungirii, exemplu: contractele în lucrare prin voința părților la data punerii în aplicare a legii din 14 April 1922 și care expirau în cursul anului 1922 au beneficiat de spor cu începere dela 23 April st. v. 1922 (art. 1 al. 6), iar nu dela data expirării lor când începea prelungirea legală, cum ar fi fost logic dacă sporul ar fi consecința necesară a prelungirii;

Considerând că, în afară de cele de mai sus, sporul nu poate fi privit ca o compensație a prelungirii și deci în funcție de prelungire, și pentru motivul că în realitate ceea ce supără pe proprietari nu este prelungirea contractelor ci modicitatea chiriei în raport cu scumpetea vieții și deprecierea leului, — și dacă mai adăugăm că scopul inițial al legiuitorului în această materie (vezi legea măsurilor excepționale) a fost, ca prin fixarea unui maximum de chirie, să împiedice specula, la care începuseră să se dedea proprietarii încă înainte de 1916, prin urcarea exagerată a chiriilor, și că prelungirea contractelor n'a fost edictată, decât ca un mijloc de a asigura respectarea acestui maximum prin punerea proprietarului în neputință de a se folosi de arma evacuării pentru a stoarea o chirie mai mare, — și dacă mai admitem, precum susțin apărătorii soluțiunii negative, că legea din 14 April 1922 este continuarea operei începută la 1916, atunci

sporul apare nu ca o compensație a prelungirii, ci ca o urcare a maximum-ului legal de chirie motivată de scumpetea crescândă a vieții, și ca atare este este logic să zicem că legiuitorul a voit să fie echitabil și le-a acordat și contractelor încheiate sub regimul restrictiv al decretelor anterioare ori care ar data expirării lor;

Considerând că, în ce privește argumentul tras din consimțământul liber al proprietarului la un termen mai lung decât cel al prelungirii, nu trebuie scăpat din vedere că mai toate contractele cu asemenea termene sunt privitoare la prăvălii (vezi spețele prezentate înaintea instanțelor judecătorești), cari din cauza cheltuielilor de instalație și a necesităților comerțului nu se închiriază mai niciodată pe un an și nici, chiar pe doi, și că un proprietar, care ar vroi să închirieze o prăvălie numai pe un an n'ar găsi chiriaș, fiindcă nimeni nu angajează un capital într'un comerț pe care, abia început va trebui să l'părăsească sau să-l strămute, cu mari cheltuieli și pagube, într'un alt local și alt cartier, unde poate nu mai sunt aceiași sorți de prosperitate; că prin urmare termenul unor asemenea contracte nu este la liberul consimțământ al proprietarului, ci îi este impus de însăși natura obiectului locațiunii; că, în afară de acestea, date fiind complexitatea fenomenelor economice și faptul că nu toți oamenii sunt înzestrați cu același grad de prevedere, nu trebuie să facem să s'fere pe proprietarii, cari n'au putut bănuși că peste un an va veni o nouă lege care va spori chiriile sau că încetând aplicațiunea legii actuale nu va veni o altă lege care să prevadă aceleași îngrădiri;

Considerând în ce privește argumentul de încheiere, care prin «contractele în curs de executare» ne sfătuiește să înțelegem pe cele care expiră între 31 Decembrie 1922 și 6 Mai 1923 st. n., că legiuitorul nu se putea gândi la aceste contracte, pentru bunul motiv, că practica n'a cunoscut până acum contracte de închiriere care să expire în această epocă, decât doar cele de camere mobilate, care de obicei se sfârșesc și se reînnoesc tacit în fiecare lună, dar nu e de admis ca legiuitorul prin denumirea de mai sus să fi voit să desemneze aceste din urmă contracte;

Având în vedere prin urmare că în speță chiriașul datează proprietarului sporul de 8000 lei pe anul 1922-923.

Având în vedere că întrucât rezilierea contractului nu s'a produs, acest spor urmează a fi plătit cu titlu de chirie iar nu de daune; — hotărâște: respinge cererea privitoare la reziliere și admite pe cea relativă la spor.

(ss) E. P. STĂNESCU

NOTA. — Dacă asupra primei chestiuni atât doctrina cât și jurisprudența sunt unanime asupra soluțiunei admise de Tribunal, asupra chestiunei a două după o vie controversă atât în jurisprudență, cât și în doctrină, s'a admis că la contractele în curs nu se aplică sporul de chirie. (Vezi Cas. I dec. 1069/922. C. ap. Buc. I, dec. 196/922. C. Ap. Buc. s. IV, 229/922, Trib. Ilfov III c. civ. 617/922, cu nota d. av. Periețeanu în *Curierul Judiciar* No. 6 din 11 Feb. 1923 p. 83 și urm.

În sensul opiniei Trib. vezi C. apel Buc. II, 229 din 1921, cu opinia separată a d. cons. I. Ionescu Dolj, și nota d. Periețeanu în *Curierul Judiciar* No. 14/922.

Jurisprudența franceză a decis că sporul nu se aplică la contractele de locațiune în curs. (Vezi *Jurisprudența Generală* 1923, I, 59 cu nota d. Al. Velescu.

(N. R.)

— A apărut **Jurisprudența Generală**, No. 11, cu data de Joi 12 Iulie cor., sub direcțiunea d-lui consilier Gr. Conduratu, cuprinde 74 spețe de hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și diferitelor instanțe judecătorești din întreaga țară. *Prețul 15 lei.*

Costul abonamentului anual: 400 lei pentru avocați; 300 lei pentru magistrați; 600 lei pentru autorități și case de comerț. Redacția & Ad-ția București, Artei 5.